

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ
(του προγράμματος
εκκλησιαστικής κατάρτισης του
Ν.3432/2006)

Αθήνα, Ιούλιος 2006

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

A.1. Ονομασία της ειδικότητας :

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)

A.2. Επαγγελματικός Τομέας που ανήκει η ειδικότητα:

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ-ΥΓΕΙΑΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

A.3. Τίτλος αποφοίτησης για εισαγωγή στην ειδικότητα:

Στην ειδικότητα **ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ και ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ** (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006) μπορούν να εγγραφούν οι κάτοχοι Απολυτηρίου όλων των τύπων Λυκείου (Γ.Ε.Λ., Ε.Π.Λ., Τ.Ε.Λ. , Εκκλησιαστικού Λυκείου κλπ.) , ή άλλου ισοτίμου σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και κάτοχοι πτυχίου Β΄ κύκλου Τ.Ε.Ε.

A.4. Διάρκεια σπουδών:

Η διάρκεια των σπουδών ορίζεται σε δύο εξάμηνα κατάρτισης.

A.5. Παρεμφερείς ειδικότητες στην Ελλάδα:

Η ειδικότητα διδάσκεται στην Ελλάδα σε επίπεδο:

- * Ανώτατης Εκπαίδευσης από τις **Ανώτατες Εκκλησιαστικές Ακαδημίες** (του άρθρου 3, του νόμου 3432/2006), όπως μετονομάστηκαν οι Ανώτερες Εκκλησιαστικές Σχολές.
- * Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από τα **Εκκλησιαστικά Λύκεια**.
- * Φορέα δια βίου εκπαίδευσης από τα **Ιερατικά Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας** (του άρθρου 21, του νόμου 3432/2006), που αντικατέστησαν τα Μέσα Εκκλησιαστικά Φροντιστήρια.

B.1. Περίγραμμα της ειδικότητας (προφίλ του επαγγέλματος):

Ο απόφοιτος της ειδικότητας μπορεί να απασχοληθεί στην αγορά εργασίας σε συγκεκριμένες θέσεις των Ιερών Μητροπόλεων και γενικότερα στο χώρο της εκκλησιαστικής διακονίας.

Συγκεκριμένα οι κυριότεροι τομείς απασχόλησης του ειδικευμένου της ειδικότητας **“Εκκλησιαστική και Πολιτιστική Κατάρτιση (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)”** είναι:

- Εφημεριακός κλήρος
- Εκκλησιαστική διακονία στις Ιερές Μητροπόλεις και Ενορίες
- Οργανισμοί και φορείς κοινωνικής μέριμνας

B.1.1. Τομέας δραστηριοτήτων:

[Καταχωρούνται τα στοιχεία εκείνα που αφορούν τις κύριες δραστηριότητες που αναδεικνύουν το προφίλ]

- Ιερές Μητροπόλεις, Ενορίες, νεανικές κατασκηνώσεις
- Κοινωφελή και φιλανθρωπικά ιδρύματα
- Ποιμαντικό έργο
- Τηλεόραση-Ραδιόφωνο

B.1.2. Επαγγελματικά Καθήκοντα:

[Ανάπτυξη του πεδίου εφαρμογής της δραστηριότητας – δράσης].

- Ένταξη στον εφημεριακό κλήρο
- Οργάνωση των διοικητικών υπηρεσιών των Ιερών Μητροπόλεων και Ενοριών
- Οργάνωση των οικονομικών υπηρεσιών των Ιερών Μητροπόλεων και Ενοριών
- Στελέχωση του ποιμαντικού έργου των Ιερών Μητροπόλεων και Ενοριών
- Στελέχωση χορού ιεροψαλτών

B.2. Αναλυτική Περιγραφή των απαραίτητων Γνώσεων και Δεξιοτήτων για τη συγκεκριμένη Ειδικότητα.

B.2.1. Περιγραφή Γενικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων:

[Αναπτύσσονται θέματα γενικών γνώσεων και δεξιοτήτων, ασφάλειας και υγιεινής εργασίας, ποιότητας υλικών, προϊόντων και υπηρεσιών, επικοινωνίας, συνεργασίας, εξοικονόμησης ενέργειας, περιβαλλοντικής προστασίας κλπ.].

Ο απόφοιτος της ειδικότητας « Εκκλησιαστική και Πολιτιστική Κατάρτιση (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)» γνωρίζει θέματα που αφορούν στη θεολογική και εκκλησιαστική κατάρτιση αλλά και στην οργάνωση του λατρευτικού χώρου και της ενοριακής ζωής, συνδυάζοντας τη θεωρητική γνώση με τις σύγχρονες τεχνολογίες.

B.2.2. Περιγραφή Βασικών Επαγγελματικών Γνώσεων και Δεξιοτήτων:

[Αναπτύσσονται θέματα επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία θεμελιώνουν εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες, που δεν αλλάζουν συχνά με την εξέλιξη του επαγγέλματος].

- Η εξοικείωση με το ιερατικό λειτούργημα
- Η απόκτηση βασικών θεολογικών γνώσεων
- Η απόκτηση βασικών ιεροψαλτικών γνώσεων
- Η κατανόηση της εκκλησιαστικής τελετουργικής
- Η εξοικείωση με τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας

B.2.3. Περιγραφή Ειδικών Επαγγελματικών Προσόντων:

[Αναπτύσσονται θέματα που συμπληρώνουν βασικές, εξειδικευμένες επαγγελματικές γνώσεις και δεξιότητες, οι οποίες αλλάζουν με την εξέλιξη του επαγγέλματος].

Ο απόφοιτος της ειδικότητας «Εκκλησιαστική και Πολιτιστική Κατάρτιση (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)» γνωρίζει τα βασικά καθήκοντα και κατέχει τις απαραίτητες γνώσεις για την επιτέλεση του ιερατικού λειτουργήματος.

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των παραπάνω δεξιοτήτων και προσόντων πρέπει να έχει:

- Γνώση των ιδιοτεροτήτων του ιερατικού λειτουργήματος
- Εξοικείωση με τις λατρευτικές πράξεις
- Το απαραίτητο γνωστικό υπόβαθρο σχετικά με την οργάνωση και διοίκηση της Ορθοδόξου Εκκλησίας
- Το απαραίτητο θεωρητικό και πρακτικό υπόβαθρο για την άσκηση ποιμαντικού έργου
- Εξοικείωση με την ποιμαντική και τις διαπροσωπικές σχέσεις
- Ενημέρωση για θέματα αρχιτεκτονικής, εικονογραφίας και εκκλησιαστικής διακοσμητικής
- Επάρκεια δεξιοτήτων στην εκκλησιαστική μουσική
- Πρακτική εξάσκηση στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές
- Πρακτική εξάσκηση σε πραγματικές συνθήκες εργασίας

B.2.4. Τομείς απασχόλησης των αποφοίτων της ειδικότητας:

- Ιερές Μητροπόλεις και Ιεροί Ναοί Ενοριών
- Εκκλησιαστικά ιδρύματα και ιδρύματα κοινωνικής μέριμνας (υπερηλίκων, χρονίως πασχόντων, προσφύγων και μεταναστών κλπ)
- Νεανικά εντευκτήρια και κατασκηνώσεις
- Κατηχητικό έργο μέσω των εντύπων, του ραδιοφώνου, της τηλεοράσεως και του διαδικτύου

B.3. Πρόγραμμα Κατάρτισης

B.3.1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)							
	ΕΞΑΜΗΝΟ	Α			Β		
αα	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	Αγγλικά	2		2	2		2
2	Χρήση Η/Υ		2	2		2	2
3	Εργαστήριο Λειτουργικής Κατάρτισης	2	3	5	2	3	5
4	Εισαγωγή στην Ομιλητική	1	1	2			
5	Άσκηση στην Ομιλητική				1	1	2
6	Εκκλησιαστική Μουσική	2	1	3	2	1	3
7	Εκκλησιαστικές Τέχνες (Αρχιτεκτονική-Εικονογραφία-Διακοσμητική)	2	1	3	1	2	3
8	Οργάνωση και οικονομική διαχείριση Ι. Μητροπόλεων και Ενοριών				2	1	3
9	Ποιμαντική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις	2		2	2	2	4
10	Δομή και οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας	2		2			
11	Εισαγωγή στην Αγία Γραφή	2		2			
12	Εισαγωγή στην Πατερική γραμματεία	2		2			
13	Δογματική Θεολογία- Ερμηνεία Δογμάτων	2		2	2		2
14	Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος				2		2
15	Οι Άγιοι στη ζωή της Εκκλησίας	2		2			
	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ	21	8	29	16	12	28

Θ: Θεωρητικό μάθημα

Ε: Εργαστηριακό μάθημα

Σ: Σύνολο ωρών μαθημάτων

B.3.2. Γνωστικά Αντικείμενα (Μαθήματα)

B.3.2.1. Στοχοθεσία του προγράμματος κατάρτισης στο θεωρητικό μέρος.

[Αναπτύσσονται οι διδακτικοί στόχοι, που αντιστοιχούν στις απαιτήσεις του επαγγελματικού προφίλ και οι οποίοι αφορούν την απόκτηση γνώσεων].

Το σύνολο των βασικών μαθημάτων, πέρα από τα μαθήματα των αγγλικών και της χρήσης των ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιλαμβάνει μαθήματα που αφορούν στην εξοικείωση των καταρτιζομένων με το ιερατικό λειτουργήμα αλλά και στην απόκτηση βασικών θεολογικών και ποιμαντικών γνώσεων. Μια πρώτη δέσμη μαθημάτων περιλαμβάνει μαθήματα λειτουργικής και εκκλησιαστικής κατάρτισης. Έτσι, διδάσκονται μαθήματα σχετικά με τη λατρεία, την ομιλητική, την εκκλησιαστική μουσική, τις εκκλησιαστικές τέχνες, την οργάνωση και οικονομική διαχείριση των Μητροπόλεων και των Ενοριών αλλά και την ποιμαντική επικοινωνία και τις διαπροσωπικές σχέσεις. Η πρακτική αυτή κατάρτιση των εκπαιδευομένων πλαισιώνεται από μια δεύτερη δέσμη θεολογικών μαθημάτων, η οποία παρέχει τη θεωρητική πληρότητα της κατάρτισης με μαθήματα όπως η Δομή και Οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας, η Εισαγωγή στην Αγία Γραφή, η Δογματική Θεολογία, ο Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος και η Αγιολογία. Και οι δύο δέσμες μαθημάτων από κοινού στοχεύουν στην προετοιμασία καταρτισμένων στελεχών που μπορούν να ενταχθούν στον εφημεριακό κλήρο ή να στελεχώσουν το διοικητικό και ποιμαντικό έργο των Ιερών Μητροπόλεων και των Ενοριών.

B.3.2.2. Στοχοθεσία του προγράμματος κατάρτισης στο πρακτικό μέρος.

[Αναπτύσσονται οι διδακτικοί στόχοι, που αντιστοιχούν τις απαιτήσεις του επαγγελματικού προφίλ και οι οποίοι αφορούν την ανάπτυξη δεξιοτήτων].

Το σύνολο των μαθημάτων εξειδίκευσης έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι σπουδαστές να εφοδιάζονται με συγκεκριμένες και απαραίτητες πρακτικές γνώσεις του ιερατικού λειτουργήματος αλλά και του στελέχους του διοικητικού και ποιμαντικού έργου των Ιερών Μητροπόλεων και των Ενοριών. Με αυτόν τον τρόπο θα αναπτύξουν σταδιακά τις ενδεδειγμένες δεξιότητες που θα τους καταστήσουν έτοιμους και ικανούς για την ένταξη στον εφημεριακό κλήρο και τη στελέχωση του διοικητικού και ποιμαντικού έργου των Ιερών Μητροπόλεων.

1. Στο μάθημα «Αγγλικά» οι καταρτιζόμενοι θα συμπληρώσουν τις γνώσεις τους στην Αγγλική γλώσσα με έμφαση στην εκκλησιαστική ορολογία.
2. Στο μάθημα «Χρήση Η/Υ» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν να χρησιμοποιούν τα βασικά προγράμματα ενός Η/Υ.
3. Στο μάθημα «Εργαστήριο Λειτουργικής Κατάρτισης» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν πώς τελούνται τα μυστήρια και οι ιερές ακολουθίες.
4. Στο μάθημα «Εισαγωγή στην Ομιλητική» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν βασικές θεωρητικές αρχές έκφρασης και ανάπτυξης του εκκλησιαστικού λόγου.
5. Στο μάθημα «Άσκηση στην Ομιλητική» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν να συνθέτουν και να παρουσιάζουν τα βασικά και δομικά στοιχεία του εκκλησιαστικού κηρύγματος.
6. Στο μάθημα «Εκκλησιαστική Μουσική» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν τη θεωρία και πράξη της Βυζαντινής μουσικής.
7. Στο μάθημα «Εκκλησιαστικές Τέχνες (Αρχιτεκτονική-Εικονογραφία-Διακοσμητική)» οι καταρτιζόμενοι θα γνωρίσουν γενικά στοιχεία που αφορούν στην αρχιτεκτονική, εικονογραφία και διακοσμητική των Ναών.
8. Στο μάθημα «Οργάνωση και Οικονομική διαχείριση Ι. Μητροπόλεων και Ενοριών» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν ποιες είναι και πώς οργανώνονται οι διάφορες διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες των Ιερών Μητροπόλεων, των Ενοριών και των ιδρυμάτων τους.
9. Στο μάθημα «Ποιμαντική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις» οι καταρτιζόμενοι θα προσεγγίσουν στοιχεία ποιμαντικής ψυχολογίας, επικοινωνίας και διαπροσωπικών σχέσεων, χρήσιμα για το ιερατικό και ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας.
10. Στο μάθημα «Δομή και Οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν τη δομή της Ορθόδοξης Εκκλησίας και τα κύρια οργανωτικά χαρακτηριστικά της.
11. Στο μάθημα «Εισαγωγή στην Αγία Γραφή» οι καταρτιζόμενοι θα γνωρίσουν θέματα που σχετίζονται με την ιστορία της συγγραφής των βιβλίων της Αγίας Γραφής, τον Κανόνα της Αγίας Γραφής και τη διαίρεση του κειμένου της μέχρι σήμερα.
12. Στο μάθημα «Εισαγωγή στη Πατερική Γραμματεία» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν στοιχεία από τη ζωή και το έργο των Πατέρων της Εκκλησίας και τη θεολογική συμβολή τους.
13. Στο μάθημα «Δογματική Θεολογία-Ερμηνεία Δογμάτων» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν να προσεγγίζουν ερμηνευτικά τα Δόγματα της Εκκλησίας.

14. Στο μάθημα «Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος» οι καταρτιζόμενοι θα μάθουν βασικές αρχές προσέγγισης και επικοινωνίας μεταξύ των χριστιανικών παραδόσεων και εκκλησιών και θα ενημερωθούν για το διαθρησκευτικό διάλογο.

15. Στο μάθημα «Οι Άγιοι στη ζωή της Εκκλησίας» οι καταρτιζόμενοι θα γνωρίσουν ενδεικτικά το βίο και το έργο κεντρικών μορφών από το αγιολόγιο της Εκκλησίας.

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1.ΜΑΘΗΜΑ: **Αγγλικά**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Θ/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Γενικά αγγλικά με κατεύθυνση γενική ορολογία της ειδικότητας.

2.ΜΑΘΗΜΑ:Χρήση Η/Υ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Ε/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Εργαστηριακό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

1. Είσοδος (1 ΩΡΑ)

Γνωριμία με το υλικό: **συσκευές εισόδου.**

Πληκτρολόγιο -Ποντίκι. Σαρωτής. Ψηφιακές κάμερες. Συνδέσεις. Άλλες συσκευές εισόδου.

Ασκήσεις: συσκευές εισόδου.

Κατανόηση του λογισμικού: **δεδομένα - είσοδος δεδομένων.**

Έννοια δεδομένων. Είδη δεδομένων. Είσοδος δεδομένων

Ασκήσεις: δεδομένα.

2. Επεξεργασία (1 ΩΡΑ)

Γνωριμία με το υλικό: **συσκευές επεξεργασίας.**

Επεξεργαστής και διασυνδέσεις. Περιφερειακές μονάδες αποθήκευσης (εξωτερικές μνήμες). Κριτήρια απόδοσης και επιλογής.

Ασκήσεις: συσκευές επεξεργασίας.

Κατανόηση του λογισμικού: **Προγράμματα.**

Προγράμματα συστήματος. Προγράμματα εφαρμογών.

Ασκήσεις προγράμματα.

Εφαρμογή στον υπολογιστή: **Εκκίνηση και χρήση.**

Εκκίνηση υπολογιστή. Είδη λειτουργίας. Λειτουργίες των λειτουργικών συστημάτων.

Ασκήσεις: Εκκίνηση και χρήση.

3. Έξοδος (2 ΩΡΕΣ)

Γνωριμία με το υλικό: **συσκευές εξόδου.**

Οθόνη και κάρτα γραφικών. Εκτυπωτές. Κάρτα ήχου και ηχεία. Βιντεοπροβολέας. Συνδέσεις. Κριτήρια απόδοσης και επιλογής.

Ασκήσεις: συσκευές εξόδου.

Κατανόηση του λογισμικού: **αρχεία.**

Είδη αρχείων. Οργάνωση αρχείων.

Ασκήσεις: αρχεία.

Εφαρμογή στον υπολογιστή: **έξοδος δεδομένων.**

Έξοδος και μορφοποίηση δεδομένων. Εξασφάλιση - Προστασία δεδομένων.

Ασκήσεις: έξοδος δεδομένων.

4. Οργάνωση εργασίας με τον Προσωπικό Υπολογιστή (4 ΩΡΕΣ)

Επιφάνεια Εργασίας. Εικονίδιο: Ο Υπολογιστής μου. Χρήση του μενού Έναρξη. Χρήση εφαρμογών και παραθύρων. Διαχείριση αρχείων και φακέλων. Δουλεύοντας με φακέλους. Αντιγραφή, αποκοπή, επικόλληση, μετονομασία, διαγραφή και αναπαραγωγή αρχείων. Αναζήτηση αντικειμένων. Χρήση συντομεύσεων. Διαμόρφωση της εξερεύνησης. Ρυθμίσεις προβολών. Βοήθειες.

5. Επεξεργασία κειμένου (16 ΩΡΕΣ)

Συνοπτικά το πρόγραμμα. Βασικά μέρη επιφάνειας εργασίας. Γραμμές εργαλείων. Παραγωγή κειμένων. Εισαγωγή κειμένου. Συνεχόμενο κείμενο, τέλος παραγράφου, πρόωρη αλλαγή γραμμής. Μετακίνηση δρομέα στο κείμενο. Διόρθωση λαθών. Αντιγραφή, μετακίνηση, αποκοπή. Εκτύπωση κειμένων. Μορφοποίηση κειμένων. Επιλογή κειμένου. Γραμματοσειρές, μέγεθος, στίλ. Χρήση διαφόρων προβολών. Διαμόρφωση παραγράφων. Διαμόρφωση αποστάσεων και εσοχών. Διαμόρφωση περιγραμμάτων. Διαμόρφωση εγγράφων. Χρήση επικεφαλίδων και υποσέλιδων. Εισαγωγή αρίθμησης σελίδων. Χρήση συμβόλων. Εισαγωγή γραφικών στο κείμενο-τοποθέτηση στην σελίδα-μορφοποίηση. Εισαγωγή πίνακα. Δουλεύοντας με πίνακες. Χρήση πεδίων κειμένου. Χρήση κουκίδων και αριθμήσεων. Παραγωγή πρότυπων επιστολών. Παραγωγή αυτόματων κειμένων και σχημάτων. Χρήση αυτόματης διόρθωσης. Ορθογραφικός και γραμματικός έλεγχος. Χωρισμός συλλαβών και λεξικό συνωνύμων. Εύρεση και αντικατάσταση. Προσαρμογή συμβόλων και γραμμών εργαλείων.

6. Πολυτονικά κείμενα (2 ΩΡΕΣ)

Πολυτονική γραφή σε σύγχρονα λειτουργικά συστήματα. Γραμματοσειρές Palatino και Arial (δωρεάν από κατασκευαστές λειτουργικών, με οδηγίες χρήσεως).

Αυτόματος Πολυτονιστής : Μετατροπή μονοτονικού κειμένου σε πολυτονικό και αντιστρόφως. Επίδειξη – Λειτουργίες.

7. Προγράμματα διαχείρισης βάσεων Πατερικών κ.ά. κειμένων (TLG) (Θησαυρός Ελληνικών Κειμένων). (2 ΩΡΕΣ)

Μέθοδοι αναζήτησης λημμάτων. Σύνθετες αναζητήσεις. Αποθήκευση – εκτύπωση αποτελεσμάτων.

3.ΜΑΘΗΜΑ: **Εργαστήριο Λειτουργικής Κατάρτισης**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **2Θ** και **3Ε**/ εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Λειτουργικής Κατάρτισης πραγματοποιείται γλωσσική επεξεργασία και ανάλυση επιλεγμένων ευχών από τη Θεία Λειτουργία και από τις Ιερές Ακολουθίες.

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Ορισμός, περιεχόμενο και χρησιμότητα της Λειτουργικής
- Πηγές της Λειτουργικής
- Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας (αποστολική εποχή, εποχή διωγμών, 8' - 9' αιώνας, μετά τον 9' αιώνα μέχρι σήμερα)

B. ΤΑ ΙΕΡΑ ΣΚΕΥΗ, ΑΜΦΙΑ & ΒΙΒΛΙΑ

- Τα ιερά σκεύη της Θ. Ευχαριστίας
- Τα υπόλοιπα ιερά σκεύη και αντικείμενα
- Τα ιερά άμφια και ο συμβολισμός τους
- Τα λειτουργικά βιβλία

Γ. ΟΙ ΕΟΡΤΕΣ

- Ο εβδομαδιαίος κύκλος των εορτών
- Οι κινητές ετήσιες εορτές (προ του Πάσχα, το Άγιο Πάσχα και η Διακαινήσιμος Εβδομάδα, μετά το Πάσχα)
- Οι ακίνητες ετήσιες εορτές (Δεσποτικές, Θεομητορικές, εορτές Αγίων)

Δ. ΟΙ ΙΕΡΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ

- Ορισμός και διαίρεση των Ιερών Ακολουθιών
- Η τέλεση των ιερών ακολουθιών
 - Η έναρξη
 - Ψαλμοί και αναγνώσματα
 - Ύμνοι και Ωδές
 - Προτροπές και παρακελεύσεις
 - Ευχές
 - Ασπασμοί και ευλογίες
 - Η απόλυση

Ε. ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΝΥΧΘΗΜΕΡΟΥ

- Ο εσπερινός
- Το απόδειπνο
 - A) Το Μέγα Απόδειπνο
 - B) Το Μικρό Απόδειπνο

- Το Μεσονυκτικό
- Οι Ώρες
- Άλλες ακολουθίες του νυχθημέρου

ΣΤ. ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΥ

- Τα προεόρτια των Χριστουγέννων
- Οι ακολουθίες της εορτής των Χριστουγέννων
- Τα μεθεόρτια των Χριστουγέννων
- Οι ακολουθίες της 1^{ης} Ιανουαρίου
- Οι ακολουθίες των Θεοφανείων

4.ΜΑΘΗΜΑ: **Εισαγωγή στην Ομιλητική**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **1Θ** και **1Ε**/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Θεωρία

Εισαγωγικά

- Ορολογία, περιεχόμενο και σκοπός του μαθήματος της ομιλητικής
- Διαχρονική χρησιμότητα της ομιλητικής
- Σύγχρονες μορφές επικοινωνίας και ομιλητικής

Το κήρυγμα στη ζωή της Εκκλησίας

- Το αποστολικό κήρυγμα
- Το κήρυγμα κατά το Β΄ και Γ΄ μ.Χ. αιώνα
- Το κήρυγμα κατά το Δ΄ και Ε΄ μ.Χ. αιώνα – η μεγάλη ακμή
- Το κήρυγμα από τον ΣΤ΄ μέχρι τον ΙΕ΄ αιώνα
- Το κήρυγμα από τον ΙΣΤ΄ μέχρι τον Κ΄ αιώνα
- Το κήρυγμα σήμερα

Τα είδη του κηρύγματος ως προς το περιεχόμενο

- Κέντρο: Η Αγία Γραφή, ο Χριστός, οι Πατέρες της Εκκλησίας
- Χαρακτήρας: μυσταγωγικός, πρακτικός, ερμηνευτικός, λειτουργικός, δογματικός, απολογητικός, παραμυθικός

Τα είδη του κηρύγματος ως προς τη μορφή

- Κατώτερη ομιλία, Ανώτερη ομιλία, Συνθετική ομιλία
- Λόγος
- Διάλέξη

Τα είδη του κηρύγματος ως προς το χρόνο και τόπο εκφώνησης

- Κατά τη Θεία Λειτουργία
- Εσπερινό κήρυγμα
- Περιστατικοί λόγοι (κηδεία, μνημόσυνο, χειροτονία κλπ.)
- Πανηγυρικοί λόγοι
- Εγκωμιαστικοί λόγοι
- Ο λόγος από το ραδιόφωνο, τηλεόραση
- Ο έντυπος / γραπτός λόγος (περιοδικά, εφημερίδες, διαδίκτυο)

Πηγές του κηρύγματος

- Η Αγία Γραφή
- Λειτουργικά Κείμενα - Πατερικά Κείμενα
- Κυριακοδρόμια – Εορτοδρόμια
- Βίοι Αγίων
- Άλλες επιστήμες (ιστορία, ψυχολογία, κοινωνιολογία κλπ)
- Επικαιρότητα

Εργαστήριο

Σκοπός των εργαστηριακών ωρών είναι η προσωπική επαφή των καταρτιζομένων με την ιστορία και τα είδη του κηρύγματος. Ο εκπαιδευτής καθοδηγεί τους καταρτιζομένους στον τρόπο προσέγγισης των ομιλητικών ασκήσεων:

- Οι καταρτιζόμενοι μελετούν συγκριτικά διάφορα ομιλητικά κείμενα, αντιπροσωπευτικά διαφόρων εποχών. Κατανοούν τις διαφορές και εξοικειώνονται με τις μεθόδους που οι συγγραφείς χρησιμοποιούν.
- Οι καταρτιζόμενοι μελετούν ομιλίες διαφόρων εποχών με το ίδιο θέμα. Διαπιστώνονται οι αμοιβαίες επιδράσεις και εξαρτήσεις κάθε ομιλητή και κάθε εποχής.
- Ο εκπαιδευτής επιλέγει ένα συγκεκριμένο Κυριακοδρόμιο, το οποίο μελετάται από όλους τους καταρτιζομένους, οι οποίοι καλούνται να το παρουσιάσουν (ο συγγραφέας και η εποχή του, η σχέση του με την ομιλία, τόπος και χρόνος εκφώνησης της ομιλίας, είδος και δομή της ομιλίας, θέμα, σκοπός και διερεύνηση επίτευξής του, μηνύματα προς τον ακροατή, μεταφορά στο παρόν).

Βιβλιογραφία:

Ιωάννου Μ. Φουντούλη, Ομιλητική

5.ΜΑΘΗΜΑ: **Εκκλησιαστική Μουσική**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **2Θ και 1Ε**/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΘΕΩΡΙΑ

- * Ιστορική Επισκόπηση της Εκκλησιαστικής Μουσικής
- * Σημαντικότερες προσωπικότητες Ιεροψαλτών – Συνθετών – Υμνογράφων της Εκκλησιαστικής Μουσικής,
- * Φυσιολογία φωνής – Διάκριση φωνών.
- * Παθολογία της φωνής – Υγιεινή της φωνής – Καλλιέργεια της φωνής.
- * Κλίμακα Βυζαντινής Μουσικής, ασκήσεις από όλους τους Ιεροσπουδαστές στην φυσική κλίμακα του Πλαγίου του τετάρτου εκ του Νη
- * Χαρακτήρες ποσότητας, ασκήσεις (1 έως 20) μέρος Α΄
- * Χαρακτήρες χρόνου κατηγορία αυξάνοντες, ασκήσεις (1 έως 10)
- * Χαρακτήρες χρόνου κατηγορία διαιρούντες, ασκήσεις (1 έως 15)
- * Χαρακτήρες διαιρούντες και αυξάνοντες τον χρόνο, ασκήσεις (1 έως 10)
- * Χαρακτήρες ποιότητας, ασκήσεις (1 έως 15)
- * Σύνθεση χαρακτήρων αναβάσεως και καταβάσεως
- * Ασκήσεις με ανάβαση και κατάβαση δύο, τριών, τεσσάρων, πέντε, έξι, επτά, οχτώ φωνών ασκήσεις (1 έως 25)
- * Σημεία αλλοιώσεως (ύφεση - δέση) - ασκήσεις (1 έως 6)
- * Μαρτυρίες των φθόγγων, μαρτυρίες των ήχων
- * Ορισμός του διαστήματος, διάκριση των τόνων και σχηματισμός κλιμάκων όλων των ήχων, φωνητική απόδοση από όλους τους καταρτιζόμενους, ασκήσεις (1 έως 20)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

- * Αναστάσιμα Απολυτίκια και Θεοτοκία σε όλους τους ήχους
- * Προσόμοια σε όλους τους ήχους
- * Εκφωνήσεις Ειρηνικών σε Πλάγιο του τετάρτου
- * Εκφωνήσεις της μικρής Εισόδου π.χ. (Σοφία ορθοί, Δεύτε προσκυνήσωμεν.....) Μνήσθητι Κύριε... Κοντάκια.
- * Κοντάκια
- * Άγιος ο Θεός του Βήματος, Ευαγγελικό ανάγνωσμα, φήμη Επισκόπου

6.ΜΑΘΗΜΑ: **Εκκλησιαστικές Τέχνες (Αρχιτεκτονική-Εικονογραφία-Διακοσμητική)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **2Θ** και **1Ε** /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Α. ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Ταφικά μνημεία (υπέργεια κοιμητήρια – είδη τάφων, κατακόμβες, μαρτύρια)
2. Ευκτήριοι οίκοι (χώροι λατρείας των πρώτων χριστιανών)
3. Ναοδομία
 - α. Τυπολογία
 - Βασιλική (με τις παραλλαγές της)
 - Περίκεντρα κτήρια
 - Τρουλλαία βασιλική
 - β. Μορφολογία, υλικά δομής και λειτουργικές κατασκευές.
 - γ. Μνημεία (Παραδείγματα)

Β. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(Πρωτοβυζαντινή, Μεσοβυζαντινή, Υστεροβυζαντινή περίοδος)

1. Τυπολογία βυζαντινών ναών
(Κυριότεροι τύποι)
 - Βασιλική με τρούλλο (εξέλιξη)
 - Σταυροειδής εγγεγραμμένος ναός με τρούλλο (γέννηση και παραλλαγές του)
 - Οκταγωνικοί ναοί
 - Σταυρεπίστεγοι ναοί
 - «Μικτός» τύπος ναού με τρούλλο ή τύπος του Μυστρά
2. Μορφολογία, κατασκευή.
3. «Σχολές» της βυζαντινής ναοδομίας
4. Μνημεία (Κυριότερα παραδείγματα)

Γ. ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Τυπολογία
2. Μορφολογία-κατασκευή
3. Μνημεία (παραδείγματα)

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΠΑΛΑΙΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Εντοίχια ψηφιδωτά
 - Γενικά
 - Μνημεία-παραδείγματα
2. Τοιχογραφίες
 - Γενικά (τεχνική-τεχνοτροπία)
 - Ταφικά μνημεία
 - Τοιχογραφίες σε ναούς και άλλους χώρους λατρείας.
3. Φορητές εικόνες
 - Γενικά (τεχνική-τεχνοτροπία)
 - Παραδείγματα
4. Εικονογραφημένα χειρόγραφα

B. ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

(Πρωτοβυζαντινή, Μεσοβυζαντινή, Υστεροβυζαντινή περίοδος)

1. Ψηφιδωτά – Μνημεία (παραδείγματα).
2. Τοιχογραφίες – Μνημεία (παραδείγματα).
3. Φορητές Εικόνες - Παραδείγματα.
4. Εικονογραφημένα χειρόγραφα.
5. Παρατηρήσεις εικονογραφικές και τεχνοτροπικές κατά την Πρωτοβυζαντινή (πριν από τη λήξη της Εικονομαχίας), τη Μεσοβυζαντινή και Υστεροβυζαντινή περίοδο.
6. Η σταδιακή παγίωση του εικονογραφικού προγράμματος ενός ορθοδόξου ναού και η θεολογική του σημασία.

Γ. ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

1. Γενικά χαρακτηριστικά, «σχολές» ζωγραφικής.
2. Τοιχογραφίες – Μνημεία (παραδείγματα).
3. Φορητές εικόνες – Παραδείγματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

- Γ. Β. Αντουράκης, Χριστιανική Αρχαιολογία και Επιγραφική. Τόμος Πρώτος: Τεύχη Α' και Β'. Αρχιτεκτονική και Επιγραφική, Αθήνα 2004.
- Χ. Μπούρας, Ιστορία της Αρχιτεκτονικής, Δεύτερος Τόμος, «ΜΕΛΙΣΣΑ», Αθήνα 2001.
- Χ. Μπούρας, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, «ΜΕΛΙΣΣΑ», Αθήνα 2001.
- R. Krautheimer, Παλαιοχριστιανική και Βυζαντινή Αρχιτεκτονική, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 1991.
- N. Γκιολές, Βυζαντινή Ναοδομία (600-1204), Αθήνα 1992.

Ι. Στουφά-Πουλημένου, Το φράγμα του Ιερού Βήματος στα παλαιοχριστιανικά Μνημεία της Ελλάδος, Αθήνα 1999.

Β. ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Β. Αντουράκης, Ζωγραφική Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή, Αθήνα 2003.

Ν. Γκιολές, Παλαιοχριστιανική τέχνη. Μνημειακή ζωγραφική (Π. 300-727), Αθήνα 1991.

Ν. Πανσελήνου, Βυζαντινή ζωγραφική, Αθήνα 2002.

Ιστορία Ελληνικού Έθνους, τόμ. Ζ΄ Βυζαντινός Ελληνισμός. Πρωτοβυζαντινοί χρόνοι, τόμ. Η΄ Βυζαντινός Ελληνισμός, Μεσοβυζαντινοί χρόνοι, τόμ. Θ΄, Βυζαντινός Ελληνισμός, Μεσοβυζαντινοί και Υστεροβυζαντινοί χρόνοι.

Μ. Αχειμάστου-Ποταμιάνου, Βυζαντινές Τοιχογραφίες, Ελληνική Τέχνη, «Εκδοτική Αθηνών» Αθήνα 1994.

Ν. Χατζηδάκης, Βυζαντινά Ψηφιδωτά, Ελληνική Τέχνη, «Εκδοτική Αθηνών», Αθήνα.

Π. Βοκοτόπουλος, Βυζαντινές Εικόνες, Ελληνική Τέχνη, «Εκδοτική Αθηνών», Αθήνα 1995.

Γ. Γαλάβαρης, Ζωγραφική Βυζαντινών χειρογράφων, Ελληνική Τέχνη, «Εκδοτική Αθηνών», Αθήνα 1995.

7.ΜΑΘΗΜΑ: Ποιμαντική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **2Θ** /εβδομάδαΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Θεωρητικό****ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:**

<u>ΕΝΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΩΡΕΣ</u>
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ.	2
2. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ - ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ.	2
3. Η ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ (ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ - ΠΥΡΗΝΙΚΗ - ΣΥΓΧΡΟΝΗ).	2
4. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΩΣ ΣΥΣΤΗΜΑ. (ΡΟΛΟΙ, ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ, ΟΡΙΑ, ΥΠΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ).	2
5. Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.	2
6. ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ.	2
7. ΕΦΗΒΕΙΑ: Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ.	2
8. ΑΥΤΟΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΓΟΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ. ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ.	2
9. Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.	2
10. ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΑΤΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΙΚΟΥ ΡΟΛΟΥ.	2
11. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΓΚΥΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΛΟΧΕΙΑ	2
12. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ.	2
13. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ. ΛΕΚΤΙΚΗ - ΕΞΩΛΕΚΤΙΚΗ	2
14. ΤΑ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ. (ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΡΟΛΟΙ, ΙΕΡΑΡΧΙΑ, ΤΡΙΓΩΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ).	2

ΣΥΝΟΛΟ: 28 ΩΡΕΣ

8.ΜΑΘΗΜΑ: **Δομή και Οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, **2Θ** /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Σκοπός του μαθήματος *Δομή και οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας* είναι η σπουδή και μελέτη της δομής και διάρθρωσης της Εκκλησίας με βάση την ευχαριστιακή θεώρηση της Εκκλησιολογίας. Υπό το πρίσμα αυτής της θεώρησης περιγράφονται και αποτιμώνται: το πολίτευμα, οι δομικές αρχές, τα λειτουργήματα, η θέση του επισκόπου, η σχέση ενορίας και επισκοπής, η σχέση τοπικής και οικουμενικής Εκκλησίας, ο συνοδικός θεσμός, οι αιρέσεις και τα σχίσματα, οι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας αλλά και αυτή η Εκκλησιολογία των Ρωμαιοκαθολικών και των Προτεσταντών αλλά και η πρόσφατη Οικουμενική Κίνηση. Η ευχαριστιακή θεώρηση της Εκκλησιολογίας εξαρτά τη δομή της Εκκλησίας από συγκεκριμένες θεολογικές και εκκλησιολογικές αρχές και όχι μόνο από οργανωτικές ανάγκες και κατεστημένα σχήματα που παρήγαγε η ιστορική της πορεία και διαδρομή. Η Εκκλησία είναι κοινωνία των εσχάτων. Συνεπώς, η οργάνωση και οι θεσμοί της, οι δομικές αρχές και τα βασικά χαρακτηριστικά της, τα λειτουργήματα, οι τάξεις και τα χαρίσματα, όπως και κάθε έκφραση της ζωής της μέσα στην Ιστορία, πρέπει να εκφράζουν όχι κατεστημένα σχήματα αλλά υπαρξιακά γεγονότα της εσχατολογικής εμπειρίας της Εκκλησίας. Η απάντηση της ορθόδοξης Εκκλησιολογίας στο καίριο ζήτημα της σχέσης των κατά τόπους πολλών Εκκλησιών με τη μια κατά την Οικουμένη Εκκλησία παρέχεται με τη λειτουργία του συνοδικού θεσμού. Ο συνοδικός θεσμός στην ορθόδοξη Παράδοση, δίχως να είναι μια δομή υπεράνω των τοπικών Εκκλησιών, συνδέει οργανικά τις αυτοτελείς και ανεξάρτητες εκκλησιαστικές κοινότητες, υπερβαίνοντας τον πειρασμό της παγκόσμιας οργάνωσης. Η οργανική ενότητα και κοινωνία μεταξύ των τοπικών Εκκλησιών πραγματώνεται με το

συνοδικό θεσμό που προέρχεται από την ευχαριστιακή συγκρότηση της εκκλησιαστικής κοινότητας. Οποιαδήποτε άλλη καθιερυματική δομή παγκοσμιότητας ή απόλυτου αυτοκεφαλισμού στη δομή και οργάνωση της Εκκλησίας δεν εκφράζει παρά σκοπιμότητες και επιδιώξεις ενός θρησκευτικού, δηλαδή, εγκλωβισμένου στην Ιστορία κοσμικού θεσμού.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Η Εκκλησία ως Σώμα Χριστού
2. Η ευχαριστιακή συγκρότηση της Εκκλησίας
3. Οι δομικές αρχές της ορθόδοξης Εκκλησιολογίας: Τριαδολογική βάση, εσχατολογικός παράγοντας, διαλεκτική ιστορίας και εσχάτων, η Θ. Ευχαριστία ως εικόνα των εσχάτων
4. Τα λειτουργήματα της Εκκλησίας
5. Κλήρος και λαός στην Εκκλησία
6. Ο επίσκοπος και η Ευχαριστία: «εις τύπον και τόπον Χριστού»
7. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Εκκλησίας: ενότητα, αγιότητα, καθολικότητα, και αποστολικότητα
8. Το πολίτευμα της Εκκλησίας: κοινωνία εσχάτων
9. Τοπική και κατά τη οικουμένη Εκκλησία
10. Ο συνοδικός θεσμός
11. Το λειτούργημα του πρώτου
12. Εκκλησία και Σύνοδος
13. Αιρέσεις και σχίσματα
14. Ο θεσμός της Πενταρχίας
15. Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες Εκκλησίες στη σύγχρονη Ορθοδοξία
16. Ενορία και επισκοπή
17. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας
18. Ο επίσκοπος Ρώμης και η Δυτική Εκκλησία
19. Θεσμοποίηση και εκκοσμίκευση της Εκκλησίας
20. Η Εκκλησιολογία του παγκόσμιου καθιδρύματος
21. Το αλάθητο της Εκκλησίας

- 22. Η διπλή Εκκλησιολογία της Β΄ Βατικανής Συνόδου: η συνύπαρξη του παπικού πρωτείου με τη συλλογικότητα και συνοδικότητα των επισκόπων στη ρωμαιοκαθολική Εκκλησιολογία
- 23. Η Εκκλησιολογία στον Προτεσταντισμό
- 24. Η Οικουμενική Κίνηση: προβλήματα και προοπτικές
- 25. Αλήθεια και ενότητα της Εκκλησίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ., «Περί Εκκλησίας» στο συλλ. τόμο *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας, Τόμος Α΄, Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας*, έκδ. Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Πάτρα 2002, σσ. 159-221.
- ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ. *Κοινωνία θεώσεως, Η σύνθεση Χριστολογίας και Πνευματολογίας στο έργο του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά*, έκδ. Δόμος, Αθήνα 2001.
- ΓΙΑΝΝΑΡΑ Χ., *Αλήθεια και ενότητα της Εκκλησίας*, έκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, 1977.
- ΖΗΖΙΟΥΛΑ ΙΩ., *Η ενότης της Εκκλησίας εν τη θεία ευχαριστία και τω επισκόπω κατά τους τρεις πρώτους αιώνες*, έκδ. Γρηγόρη, Αθήναι, ²1990.
- ΖΗΖΙΟΥΛΑ ΙΩ., *Θέματα Εκκλησιολογίας*, (επιμ. ΣΤ. Γιαγκάζογλου), έκδ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1991.
- ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Ευχαριστίας Εξεμπλάριον, Κείμενα Εκκλησιολογικά και Ευχαριστιακά*, έκδ. Ευεργέτης, Μέγαρο 2006.
- ΚΑΡΜΙΡΗ ΙΩ., *Ορθόδοξος Εκκλησιολογία*, Αθήναι, 1973.
- LOSSKY VL., *Η Μυστική Θεολογία της Ανατολικής Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη, ²1973.
- ΜΑΞΙΜΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΑΡΔΕΩΝ, *Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία*, Θεσσαλονίκη 1972.
- ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ Ν., *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β΄*, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη, 1985.
- ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ Γ., *Ενορία: ο Χριστός εν τω μέσω ημών*, έκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 1990.
- ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ Β., *Εκκλησιαστική Ιστορία*, έκδ. Αστήρ, Αθήναι ⁴1978.
- ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ, *Ενορία, Προς μια νέα ανακάλυψή της*, έκδ. Ακρίτας, Αθήνα.

ΤΖΩΡΤΖΑΤΟΥ Β. (μητρ. Κίτρους), *Οι βασικοί θεσμοί διοικήσεως των ορθοδόξων πατριαρχείων*, Αθήναι 1972.

ΦΕΙΔΑΣ Β., *Ιστορικοκανονικά προβλήματα περί την λειτουργίαν του θεσμού της Πενταρχίας των πατριαρχών*, Αθήναι 1970.

ΦΛΩΡΟΦΣΚΥ Γ., *Το σώμα του ζώντος Χριστού, Μία ορθόδοξη ερμηνεία της Εκκλησίας*, έκδ. Αρμός, Αθήνα, 1999.

ΦΛΩΡΟΦΣΚΥ Γ., *Θέματα Ορθοδόξου Θεολογίας*, έκδ. Άρτος Ζωής, Αθήναι, 1973.

9.ΜΑΘΗΜΑ: **Εισαγωγή στην Αγία Γραφή**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Θ/ εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Ο όρος *Αγία Γραφή* στο Χριστιανισμό δηλώνει δύο συλλογές βιβλίων, μία αρχαιότερη, την *Παλαιά Διαθήκη* και μία νεότερη, την *Καινή Διαθήκη* που αναφέρονται στην αποκάλυψη της βουλής του Θεού στην ανθρώπινη ιστορία. Ειδικότερα στην Παλαιά Διαθήκη καταγράφεται η πρώτη *συμφωνία* που διέπει τις σχέσεις του Θεού με πρόσωπα ή τον περιούσιο λαό του Ισραήλ και στοχεύει στη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη σωτηρία ολόκληρης της ανθρωπότητας, ενώ η Καινή Διαθήκη, δηλαδή η *νέα συμφωνία*, αναφέρεται στην εκπλήρωση των επαγγελιών της παλαιάς και τη σύναψη της νέας διαθήκης διά του έργου και του προσώπου του Ιησού Χριστού.

Σκοπός του μαθήματος *Εισαγωγή στην Αγία Γραφή* είναι η άμεση σχέση και επικοινωνία του καταρτιζόμενου με τα βιβλία της Αγίας Γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, τα οποία αποτελούν την πρώτη επίσημη και μοναδική γραπτή πηγή της χριστιανικής Εκκλησίας και τον Κανόνα της Ορθόδοξης Πίστεως.

Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει γλωσσική επεξεργασία του βιβλικού κειμένου, όπως και ερμηνευτική προσέγγιση επιλεγμένων ευαγγελικών και αποστολικών αναγνώσμάτων.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Εισαγωγή

Οι όροι Διαθήκη, Παλαιά Διαθήκη, Καινή Διαθήκη, Αγία Γραφή.
Ορισμός και σπουδαιότητα του μαθήματος.

Α. Παλαιά Διαθήκη

- α. Τα Ιστορικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης.
- β. Τα Ποιητικά και Διδακτικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης.
- γ. Τα Προφητικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης.
- δ. Τα Δευτεροκανονικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης.
- ε. Τα Απόκρυφα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης.

Β. Καινή Διαθήκη

- α. Τα τέσσερα Ευαγγέλια.
- β. Οι Επιστολές του Αποστόλου Παύλου.
- γ. Οι Ποιμαντικές Επιστολές.
- δ. Οι Καθολικές Επιστολές.
- ε. Η Αποκάλυψη του Ιωάννη.
- στ. Τα Απόκρυφα βιβλία της Καινής Διαθήκης.

Γ. Η Ιστορία του Κανόνα

Η συγκρότηση του Κανόνα της Αγίας Γραφής.

- α. Ο Κανόνας της Παλαιάς Διαθήκης.
- Ο Ιουδαϊκός Κανόνας.
- Ο Χριστιανικός Κανόνας.

- β. Ο Κανόνας της Καινής Διαθήκης

Η ιστορική εξέλιξη του Κανόνα της Αγίας Γραφής.

Δ. Ιστορία του Κειμένου της Αγίας Γραφής

- α. Ιστορία του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης.
- β. Ιστορία του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Ε. Μεταφράσεις της Αγίας Γραφής

- α. Μεταφράσεις του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης.
- β. Μεταφράσεις του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Βιβλιογραφία Παλαιάς Διαθήκης

- Π. Α. Μπρατσιώτου, Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην, Εν Αθήναις (1937) 1993.
- Δ. Αθ. Δόϊκου, Συνοπτική Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1980.
- Α. Π. Χαστούπη, Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην, Αθήναι 1981.
- Ν. Μ. Παπαδοπούλου, Σύντομος Εισαγωγή εις την Παλαιάν Διαθήκην, Αθήναι 1995.
- Στ. Α. Καλαντζάκη, Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 2006.

Βιβλιογραφία Καινής Διαθήκης

- Σ. Σγουρίδου, Εισαγωγή εις την Καινήν Διαθήκην, Εν Αθήναις 1971.
- Ι. Παναγοπούλου, Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, Αθήνα 1993.
- Ι. Δ. Καραβιδόπουλος, Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη, Θεσσαλονίκη 1998.
- Χρ. Σπ. Βούλγαρη, Εισαγωγή εις την Καινήν Διαθήκην Τόμ. Α-Β, Εν Αθήναις 2003.

10.ΜΑΘΗΜΑ: Εισαγωγή στην Πατερική Γραμματεία

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Θ/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Θεωρητικό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Σκοπός του μαθήματος:

α) να γνωρίσουν οι καταρτιζόμενοι τους κυριότερους εκφραστές της πατερικής σκέψης και ειδικότερα τις σημαντικότερες πατερικές μορφές, τη θεολογία τους, την ποιμαντική και εν γένει Εκκλησιαστική δράση αλλά και την προσφορά τους στη συνάντηση του Ελληνισμού και του Χριστιανισμού

β) να αφομοιώσουν τις διήκουσες ερμηνευτικές αρχές κατά τη έκφραση της πατερικής σκέψης

γ) να αντλήσουν στοιχεία ορθόδοξης πνευματικότητας

δ) να αναζητήσουν αντίστοιχους δρόμους ποιμαντικής διακονίας και προσφοράς

* Ορισμός Πατρολογίας – Πατέρων.

* Η αξία της πατερικής σκέψης – προσφορά – αξιοποίηση της πατερικής θεολογίας.

* Οι Πατέρες ως ποιμένες, διδάσκαλοι και κάτοχοι παιδείας.

* Πηγές & εκδόσεις πατερικών κειμένων και συγγραμμάτων.

* Αποστολικές Διαταγές – Διδαχή Αγίων Αποστόλων (πρώιμη λειτουργική θεολογία).

* Μεταποστολικοί Πατέρες – Γενικά. Ιγνάτιος Θεοφόρος (απαρχές εκκλησιολογίας)

* Ειρηναίος Λυών & Γνωστικισμός.

* Απολογητές Φιλόσοφοι & Μάρτυρες - Γενικά. Ιουστίνος ο φιλόσοφος και μάρτυς. (Θεοφάνειες και σπερματική αλήθεια).

* Ωριγένης – Θεολογία – στάση έναντι Αρείου και αρειανικών δοξασιών – Ωριγενισμός.

* Αθανάσιος ο Μέγας (Αναλυτικά)

* Καππαδόκες Πατέρες:

1. Μέγας Βασίλειος

2. Γρηγόριος Θεολόγος

3. Αμφιλόχιος Ικονίου

* Κοσμολογία – Ανθρωπολογία – Χριστολογία – διδασκαλία περί της Αγίας Τριάδος – στάση έναντι της ελληνικής παιδείας & προτάσεις ποιμαντικής διακονίας.

* Ιωάννης Χρυσόστομος & βιβλική ερμηνευτική θεολογία.

* Μοναχισμός – Αναχωρητισμός – Ερημητισμός – Στυλίτες – Κατά Χριστόν Σαλοί. Κυριότεροι εκφραστές: Μέγας Αντώνιος, Ισίδωρος Πηλουσιώτης, Δανιήλ Στηλίτης, Ανδρέας ο κατά Χριστόν Σαλός.

*Κύριλλος Αλεξανδρείας & Νεστόριος. Η οριστική διατύπωση του Χριστολογικού δόγματος – Αντιχαλκηδόνιοι.

* Φιλοκαλλικοί Πατέρες – Γενικά.

* Διάδοχος ο Φωτικής & Μάρκος ο Αιγύπτιος.

* Μάξιμος Ομολογητής – Μονοθελητισμός – ασκητική φιλοσοφία.

* Ιωάννης Δαμασκηνός & η θεολογία του περί της τιμητικής προσκύνησης των αγίων εικόνων.

* Μέγας Φώτιος. Η αποκατάσταση των σχέσεων κλασσικής παιδείας & Θεολογίας μετά την Εικονομαχία.

* Ησυχασμός: Γρηγόριος ο Παλαμάς και η θεολογία του περί του Ακτίστου Φωτός.

* Ορθόδοξος ανθρωπισμός: Νικόλαος Καβάσιλας & η λειτουργική του θεολογία.

Βιβλιογραφία.

1. Πατρολογία Γ. Φλωρόφσκυ τόμοι 5-8
2. Πατρολογία Παν. Χρήστου τόμοι 1-5
3. Πατρολογία Queste
4. Κριτικές εκδόσεις πατερικών κειμένων.

11.ΜΑΘΗΜΑ: **Δογματική Θεολογία-Ερμηνεία Δογμάτων**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Θ /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Σκοπός του μαθήματος *Δογματική Θεολογία – Ερμηνεία δογμάτων* είναι η ερμηνευτική προσέγγιση των δογμάτων της Εκκλησίας σε άρρηκτη σχέση με τη λατρευτική και βιωματική εμπειρία της εκκλησιαστικής κοινότητας αλλά και με τα θεμελιώδη υπαρξιακά προβλήματα του ανθρώπου. Τα δόγματα δεν είναι κάποιες αφηρημένες και διανοητικές συλλήψεις αλλά εκκλησιαστικά γεγονότα που πηγάζουν από την πραγματικότητα της Εκκλησίας και διαμορφώνονται μέσα σ' αυτήν. Το εκκλησιολογικό αυτό υπόβαθρο των δογμάτων φανερώνει και το γεγονός ότι τα δόγματα εκφράζουν την ταυτότητα της Εκκλησίας ως ένα τρόπο σχέσεως του ανθρώπου με τον Θεό, τους άλλους ανθρώπους και τον κόσμο ολόκληρο. Συνεπώς, η Δογματική θεολογία δεν αντλεί το κύρος της από έναν δογματισμό νομοκανονικής υφής και θεσμοποίησης αλλά από το γεγονός ότι ερμηνεύει και προσεγγίζει κατά τρόπο ορθόδοξο τα δόγματα της Εκκλησίας, φανερώνοντας ακριβώς και τη σημασία που έχει η εκκλησιαστική πίστη για την ύπαρξη του ανθρώπου και του κόσμου. Πέρα από την απλή έκθεση των δογμάτων, η Δογματική θεολογία ως ερμηνεία των δογμάτων στοχεύει στην κατάδειξη του σωτηριολογικού και υπαρξιακού τους περιεχομένου για τον άνθρωπο και τον κόσμο.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Δόγμα και Δογματική

- Ορισμός και πηγές της Δογματικής
- Δόγματα και Αγία Γραφή
- Περιεχόμενο και μέθοδος της Ορθόδοξης Δογματικής
- Το Άγιο Πνεύμα και τα δόγματα της Εκκλησίας
- Η υπαρξιακή και σωτηριολογική ερμηνεία των δογμάτων
- Η κοινότητα της Εκκλησίας και η διατύπωση των δογμάτων

2. Γνώση και πίστη

- Η διπλή μεθοδολογία των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας: χαρισματική και επιστημονική θεολογία
- Η σχολαστική μεθοδολογία της γνώσης του Θεού
- Γνώση πραγμάτων και γνώση προσώπων
- Αγία Γραφή και Παράδοση της Εκκλησίας
- Προσωπική γνώση και αποκάλυψη του Θεού δια του Υιού και Λόγου
- Η πίστη ως εσχατολογική εμπειρία και πραγματικότητα (Εβρ. 11,1)

3. Θεολογία: το περί Θεού δόγμα της Ορθόδοξης Παράδοσης

- Η βιβλική περί Θεού θεολογία: Ο Τριαδικός Θεός στην Παλαιά και την Καινή Διαθήκη
- Το περί Αγίας Τριάδος δόγμα της Εκκλησίας: Οι Τριαδολογικές διαμάχες του 4^{ου} αιώνα και η θεολογική συμβολή των Καππαδοκών Πατέρων
- Ουσία, Υποστάσεις, Ενέργειες: Το προσωπικό είναι του Θεού
- Το δόγμα της Αγίας Τριάδος στη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας
- Η θεολογία του Αυγουστίνου στη Δύση και το πρόβλημα του Filioque
- Υπαρξιακή και σωτηριολογική ερμηνεία του δόγματος της Αγίας Τριάδος

4. Θεός, κόσμος και άνθρωπος

- Το περί δημιουργίας δόγμα: κτιστό και άκτιστο, η εκ του μη όντος δημιουργία
- Η δημιουργία του ανθρώπου «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν» Θεού. Ο άνθρωπος ως ελεύθερο πρόσωπο
- Το πρόβλημα του κακού. Συνέπειες της πτώσης του ανθρώπου.
- Υπαρξιακές και οικολογικές διαστάσεις του δόγματος της δημιουργίας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΟΡΑΣ Κ., ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ., ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ Ν., ΦΩΤΙΟΥ ΣΤ., *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας, Τόμος Α', Δόγμα, Πνευματικότητα και Έθος της Ορθοδοξίας*, έκδ. Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, Πάτρα 2002.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, Εκκλησία και Εσχατολογία (επιμ. Π. Καλαϊτζίδης), έκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2003.

ΓΙΑΓΚΑΖΟΓΛΟΥ ΣΤ. *Κοινωνία θεώσεως, Η σύνθεση Χριστολογίας και Πνευματολογίας στο έργο του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά*, έκδ. Δόμος, Αθήνα 20001.

ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ Χ., *Αλφαβητάρι της πίστης*, έκδ. Δόμος, Αθήνα ¹¹1996.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ., «Από το προσωπείο εις το πρόσωπον. Η συμβολή της πατερικής θεολογίας εις την έννοιαν του προσώπου», στο συλλογικό τόμο *Χαριστήρια εις τιμήν του Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μελίτωνος*, έκδ. Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 1977, σ. 287-323· *Ίνδικτος*, τεύχος 9, Αθήνα, 1998, σ. 137-144.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), «Χριστολογία και ύπαρξη», *Σύναξη* 2/1982, σ. 9-20.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), «Το είναι του Θεού και το είναι του ανθρώπου», *Σύναξη* 37/1991, σ. 11-36.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Η κτίση ως Ευχαριστία, Θεολογική προσέγγιση στο πρόβλημα της Οικολογίας*, έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1992.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Μαθήματα Χριστιανικής Δογματικής*, έκδ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 1984-87.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Θέματα Εκκλησιολογίας* (επιμ. Στ. Γιαγκάζογλου), έκδ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 1991.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Ευχαριστίας Εξεμπλάριον, Κείμενα Εκκλησιολογικά και Ευχαριστιακά*, εκδ. Ευεργέτις, Μέγαρο 2006.

LOSSKY VL., *Η Μυστική Θεολογία της Ανατολικής Εκκλησίας*, Θεσσαλονίκη, ²1973.

ΛΟΣΚΥ Β., *Ορθόδοξη Θεολογία, Μια εισαγωγή*, μτφρ. Ιω. Ροηλίδης, εκδ. Κέντρο Μελετών Ι. Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2002.

ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ Ν., *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, Τόμοι Α΄, Β΄, Γ΄, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985 (Τομ. Α+Β), 2005 (Τομ Γ΄).

ΝΕΛΛΑΣ Π., *Ζώνον θεούμενον, Προοπτικές για μία ορθόδοξη κατανόηση του Ανθρώπου*, εκδ. Εποπτεία, Αθήνα 1979.

ΡΩΜΑΝΙΔΟΥ ΙΩ., *Δογματική και Συμβολική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας*, Τόμοι Α΄+Β΄, εκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1981.

ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ ΙΩ., *Το προπατορικόν αμάρτημα*, εκδ. Δόμος, Αθήνα ²1989.

12.ΜΑΘΗΜΑ: Οι Άγιοι στη ζωή της Εκκλησίας

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α./εξάμηνο, 2Θ/ εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Θεωρητικό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Σκοπός του μαθήματος *Οι Άγιοι στη ζωή της Εκκλησίας* είναι γνώση και η μελέτη της παράδοσης των αγιολογικών κειμένων της Εκκλησίας. Η παράδοση αυτή έχει την ιδρυτική της αρχή, ήδη από τον 2^ο αιώνα, στα πολυάριθμα ανώνυμα μαρτυρολόγια που περιγράφουν εγκωμιαστικά τον βίο, την πολιτεία και τα μαρτύρια των χριστιανών κατά την περίοδο των διωγμών. Τα μαρτυρολόγια αυτά, όπως άλλωστε και τα λειτουργικά κείμενα της Εκκλησίας, δέχονταν συνεχείς διασκευές και επεξεργασίες κατά καιρούς, εμπλουτίζοντας και ανανεώνοντας μian ιδιαίτερως προσφιλή γραμματεία στη ζωή της Εκκλησίας μέχρι την εποχή μας. Παρέχοντας ιστορικές μαρτυρίες για τον βίο και τις θαυμαστές πράξεις του συγκεκριμένου μάρτυρα, ασκητή ή αγίου, αλλά και για τον πολιτισμό, την τοπιογραφία και την καθημερινή ζωή της εποχής, πολλά από τα αγιολογικά κείμενα αποτελούν συνάμα και εξαιρετικά λογοτεχνικά μνημεία που εμφανίζουν ανάγλυφα τη διαδρομή αλλά και την εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας. Κυρίως, όμως, εκφράζουν την αντισυμβατική μαρτυρία της εκκλησιαστικής πίστης και ζωής, τον έμπρακτο βίο και την κατά Χριστόν φιλοκαλία. Η μελέτη των αγιολογικών κειμένων σε συνδυασμό με την λατρευτική και ευχαριστιακή μνήμη των εορταζομένων μαρτύρων, οσίων, αγίων και ομολογητών, μας εισάγει στη μεταμόρφωση του βίου, στη μυσταγωγική συμμετοχή στα έσχατα της Βασιλείας. Η αγιότητα ως εκκλησιαστική εμπειρία εκφράζεται ως εικονισμός της Βασιλείας, ως εικόνα και αντανάκλαση της αγιότητας του μόνου Άγιου Θεού, ως μετοχή στη δόξα και τη ζωή της Αγίας Τριάδος. Όπως ακριβώς η μνήμη και η τιμή κάθε αγίου είναι ενταγμένη οργανικά στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, έτσι και η ζωή της αγιότητας και της άσκησης συνιστά εμπειρία της λειτουργικής ζωής της Εκκλησίας. Το λειτουργικό αυτό βίωμα ως εσχατολογικό όραμα φανερώνεται εικαστικά και ποιητικά κατά τρόπο μοναδικό στη ζωγραφική και την υμνολογία της Εκκλησίας.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Οι πηγές και το περιεχόμενο της Αγιολογίας
2. Η βιβλική και πατερική προσέγγιση της αγιότητας
3. Τα αρχαία Μαρτυρολόγια
4. Οι βίοι και τα Συναξάρια των Αγίων

5. Λειμωνάριον, Λαυσαϊκόν, Αποφθέγματα Γερόντων, Φιλοκαλία , Ευεργετινός
6. Το αγιολογικό έργο του Συμεών του Μεταφραστή(9^{ος} αι.) και του Διακόνου Μαυρίκιου (11^{ος} αι.)
7. Ο *Συναξαριστής* και το *Νέον Μαρτυρολόγιον* του Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτη
8. Αγιολογία: η κατά Χριστόν φιλοκαλία
9. Η ταυτότητα της αγιότητας
10. Η θέωση των Αγίων ως εικονισμός της Βασιλείας
11. Αγιότητα και λειτουργική ζωή
12. Η αγιότητα στη ζωγραφική τέχνη της Εκκλησίας
13. Η αγιότητα στην ποίηση και την υμνολογία της Εκκλησίας
14. Η αναγνώριση των Αγίων στην Ορθόδοξη Εκκλησία
15. Η θέση και η τιμή της Παναγίας Θεοτόκου στην Ορθόδοξη Εκκλησία
16. Η λειτουργική μνήμη και ο εορτασμός των Αγίων
 - Άγγελοι και Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης
 - Απόστολοι
 - Αποστολικοί Πατέρες, Μάρτυρες και Απολογητές
 - Ιεράρχες και Πατέρες της Εκκλησίας
 - Όσιοι και Ομολογητές
 - Νεομάρτυρες
 - Νεότεροι Άγιοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας
17. Τοπική Αγιολογία, εορτές και πανηγύρεις

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Συναξαριστής των Δώδεκα Μηνών του Ενιαυτού*, Τόμοι Α΄, Β΄, Γ΄, εκδ. Δόμος, Αθήναι 2005, σσ. 799+580+700.

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ Ν., «Αγιότητα και λατρεία», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 79-85.

ΒΕΡΓΩΤΗΣ Γ., *Εγχειρίδιον Αγιολογίας*, Θεσσαλονίκη 1992.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ, *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ Σ., *Αγιολόγιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, εκδ. Αποστολική Διακονία Αθήναι 1950.

ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ ΙΩ.(Μητρ. Περγάμου), «Η θέωση των Αγίων ως εικονισμός της Βασιλείας», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 23-41.

ΘΕΡΜΟΣ Β., «Αναζητώντας την ταυτότητα της Αγιότητας», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 58-68.

ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗ Κ., «Η αγιότητα στα μυστήρια της Εκκλησίας», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 86-93.

ΚΑΡΔΑΜΑΚΗΣ Μ., *Ορθόδοξη πνευματικότητα*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1980.

ΚΑΡΔΑΜΑΚΗΣ Μ., «Αγιότητα και Εσχατολογία», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 171-182.

ΚΟΡΔΗΣ Γ., «Αγιότητα στη ζωγραφική τέχνη της Ορθόδοξης Εκκλησίας», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 153-161.

ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ, *Νέος Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, Τόμοι 12, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2004-2007.

ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ Γ., «Αγιότης Μαρτυρουμένη», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 45-57.

ΜΩΨΕΩΣ ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, *Οι έγγαμοι άγιοι της Εκκλησίας*, Αθήνα ⁵2000.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α., *Αγιολογία Ι: Θέματα γενικά, ειδικά και εορτολογικά*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1991.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α., *Αγιολογία ΙΙ: Θέματα γενικά, ειδικά και εορτολογικά*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1995.

ΠΑΣΧΟΣ Π., *Άγιοι, οι φίλοι του Θεού*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1995.

ΠΑΣΧΟΣ Π., *Νέον Μητερικόν*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ. (επιμ.), *Ο άγιος και ο μάρτυρας στη ζωή της Εκκλησίας*, εκδ. Αποστολική Διακονία, Αθήνα 1994.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤ., *Διαπίστωση και διακήρυξη της αγιότητας των αγίων*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1990.

ΣΚΛΗΡΗΣ ΣΤ., «Αισθητικές πραγματώσεις της Αγιότητας», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 131-141.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ, *Πρακτικά Θεολογικού Συνεδρίου εις τιμήν και μνήμην των Νεομαρτύρων*, εκδ. Ιερά Μητρόπολις Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1988.

ΤΖΕΡΠΟΣ Δ., «Η χριστιανική λατρεία και ο αγιασμός της ζωής των πιστών», στο συλλ. τόμο *Αγιότητα, ένα λησμονημένο όραμα*, Αφιέρωμα, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2001, σσ. 94-100.

ΤΣΑΜΗΣ Δ., *Αγιολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.

ΤΣΑΜΗΣ Δ.-ΚΑΤΣΑΝΗΣ Κ., *Το Μαρτυρολόγιον του Σινά*, Θεσσαλονίκη 1989.

ΤΣΑΜΗΣ Δ., *Μητερικόν, Διηγήσεις και βίοι των αγίων μητέρων της ερήμου, ασκητριών και μοσίων γυναικών της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμοι Α΄ - ΣΤ΄, Θεσσαλονίκη 1990-1996.

ΤΣΕΤΣΗΣ Γ., *Η ένταξη των αγίων στο εορτολόγιο*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1991.

ΦΥΤΡΑΚΗΣ Α., *Λείψανα και τάφοι μαρτύρων κατά τους τρεις πρώτους αιώνες*, Αθήναι 1956.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

1.ΜΑΘΗΜΑ: **Αγγλικά**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Β' εξάμηνο, 2Θ/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Γενικά Αγγλικά με κατεύθυνση γενική ορολογία της ειδικότητας

2.ΜΑΘΗΜΑ:Χρήση Η/Υ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Β' εξάμηνο, 2Ε/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:: Εργαστηριακό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

1. Υπολογιστικά Φύλλα (10 ΩΡΕΣ)

Συνοπτικά το πρόγραμμα. Βασικά μέρη επιφάνειας εργασίας. Γραμμές εργαλείων. Εξοικείωση με πίνακες. Κίνηση στον πίνακα. Εισαγωγή δεδομένων και αλλαγή. Επιλογές και μετακινήσεις περιοχών. Εκτέλεση υπολογισμών. Αθροίσματα. Χρήση συναρτήσεων. Εισαγωγή και διαγραφή γραμμών και στηλών. Ταξινόμηση πινάκων. Προστασία κελιών. Οπτική προετοιμασία πινάκων. Μορφοποίηση γραμματοσειρών. Μορφοποίηση αριθμών. Περιγράμματα και σκίαση. Στοιχισμός περιεχομένων κελιών. Πλάτος στηλών και ύψος γραμμών. Αυτόματη μορφοποίηση. Εκτύπωση πινάκων. Αναζήτηση εγγραφών. Παραγωγή γραφημάτων. Κανόνες για τη διαμόρφωση γραφημάτων.

2. Επικοινωνία με τον Η/Υ (1 ΩΡΑ)

Γνωριμία με το υλικό: **συσκευές επικοινωνίας.**

Τα βασικά περί δικτύων. Συσκευές για εξ' αποστάσεως μετάδοση δεδομένων. Ασκήσεις: συσκευές επικοινωνίας.

Εφαρμογή στον υπολογιστή: **Δίκτυα και Internet.**

Επικοινωνία σε δίκτυο. Το Internet. Ασκήσεις: Δίκτυα και Internet.

3. Διαδίκτυο (Internet) (9 ΩΡΕΣ)

Εισαγωγή στο διαδίκτυο. Βασικά μέρη οθόνης του Internet Explorer. Εισαγωγή μιας διεύθυνσης διαδικτύου. «Σερφάροντας» στο WWW. Χρήση του ιστορικού. Διαχείριση αγαπημένων. Αναζήτηση πληροφοριών. Μηχανές αναζήτησης και κατάλογοι. Κριτήρια αναζήτησης. Ρυθμίσεις του browser. Καθορισμός αρχικής σελίδας. Αποφυγή προσωρινών δεδομένων. Καθορισμός συνθηματικών. Ασφαλές «σερφάρισμα». Κίνδυνοι από το διαδίκτυο. Προγράμματα προστασίας από ιούς, κατασκόπους κλπ. Επεξεργασία πληροφοριών από το διαδίκτυο. Αποθήκευση περιεχομένων διαδικτύου. Εκτύπωση και επεξεργασία περιεχομένων. Κατέβασμα αρχείων. Επικοινωνία στο διαδίκτυο. Δήλωση διεύθυνσης e-mail. Επιλογή παροχέα. Δημιουργία νέας σύνδεσης.

4. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) (4 ΩΡΕΣ)

Το πρόγραμμα συνοπτικά. Βασικά μέρη επιφάνειας εργασίας. Εισερχόμενα. Ημερολόγιο. Επαφές (διαχείριση διευθύνσεων). Εξερχόμενα. Σημειώσεις. Χρήση e-mails. Γραμμή εργαλείων. Απαντήσεις και προωθήσεις. Διαχείριση επαφών. Δημιουργία λογαριασμού.

5. Απαραίτητες πρακτικές γνώσεις (σε απλό επίπεδο) (4 ΩΡΕΣ)

Χρήση σαρωτή – ψηφιακής φωτογραφικής μηχανής.

Διόρθωση εικόνας: περικοπή, διόρθωση φωτισμού, αλλαγή μεγέθους.

Συμπίεση - αποσυμπίεση αρχείων.

Εγγραφές σε CD – DVD φακέλων, αρχείων, μουσικής, κλπ.

Χρήση προγραμμάτων απόδοσης Μουσικής και Βίντεο.

Χρήση πολυμέσων: Βιντεοπροβολέα -ηχείων (5-1). Συνδέσεις για προβολή.

3.ΜΑΘΗΜΑ: **Εργαστήριο Λειτουργικής Κατάρτισης**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: **Β** εξάμηνο, **2Θ** και **3Ε**/ εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

A. Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

- Ορισμός, χαρακτήρας, συμβολισμός
- Η τέλεση της Θείας Λειτουργίας
- Η τελεσιουργία του Μυστηρίου
 - A) Η προπαρασκευή του Λειτουργού
 - B) Η προσκομιδή
 - Γ) Η Λειτουργία των κατηχουμένων
 - Δ) Η Λειτουργία των πιστών
- Το Ιερατικό Συλλείτουργο
- Χοροστασία Αρχιερέα
- Η Λειτουργία των Προηγιασμένων

B. ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ

- Οι ακολουθίες των Κυριακών
- Οι ακολουθίες των καθημερινών και των Σαββάτων
- Οι ακολουθίες των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών και των εορτών των Αγίων
- Οι ακολουθίες των προεόρτιων και μεθεόρτιων ημερών

Γ. ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

- Οι ακολουθίες των τριών πρώτων εβδομάδων
- Οι ακολουθίες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής
 - A) Οι κατανυκτικοί εσπερινοί
 - B) Οι καθημερινές πρωινές ακολουθίες
 - Γ) Το Απόδειπνο
 - Δ) Οι Χαιρετισμοί
 - E) Ο Μεγάλος Κανόνας

Δ. ΟΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΓ. ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ & ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

- Οι ακολουθίες των τριών πρώτων ημερών
- Οι ακολουθίες της Μεγάλης Πέμπτης
- Οι ακολουθίες της Μεγάλης Παρασκευής
- Οι ακολουθίες του Μεγάλου Σαββάτου
- Ο εσπερινός του Πάσχα
- Οι ακολουθίες της Διακαινησίμου

Ε. ΤΑ ΑΓΙΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

- Το Βάπτισμα και το Χρίσμα
- Η Εξομολόγηση
- Η Χειροτονία και η χειροθεσία
- Ο Γάμος
- Το Ευχέλαιο

ΣΤ. ΑΛΛΕΣ ΙΕΡΕΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ

- Η ακολουθία της Πεντηκοστής
- Η Παράκληση
- Ο Μέγας και Μικρός Αγιασμός
- Νεκρώσιμες και επιμνημόσυνες ακολουθίες
- Διάφορες ακολουθίες (λιτανείες, εγκαινίων Ναού, Ύψωμα κλπ)

Βιβλιογραφία:

- Λειτουργική – Τελετουργική, πρωτοπ. Κων/νου Παπαγιάννη
- Ερμηνευτική επιστασία επί της Θείας Λειτουργίας, αρχιμ. Γερβασίου Χ. Παρασκευοπούλου
- Εκπαιδευτικό υλικό (dvd, cd, κλπ.) ακολουθιών και μυστηρίων

4.ΜΑΘΗΜΑ: Άσκηση στην Ομιλητική

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Β' εξάμηνο, 1Θ και 1Ε/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Μικτό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Θεωρία

Η ομιλητική και ο διάκονος του κηρύγματος

- Η επιστημονική και θεολογική κατάρτιση του ομιλητή
- Ο ομιλητής ως διάκονος του Λόγου του Θεού
- Φυσικά, διανοητικά και ηθικά προσόντα του ομιλητή
- Ορθόδοξη πνευματικότητα και ομιλητής
- Ο ομιλητής, η ομιλητική και η παγκοσμιοποίηση

Δομή και περιεχόμενο του κηρύγματος

- Η επιλογή του θέματος
- Η δομή του κηρύγματος
- Η γλώσσα και το ύφος του κηρύγματος
- Η σύνταξη του κειμένου
- Η εκφώνηση του λόγου
- Η γλώσσα του σώματος

Εργαστήριο

Ο καταρτιζόμενος καλείται:

- να συντάξει δικές του ομιλίες, διαφορετικού περιεχομένου, είδους και εκτάσεως και σκοπού
- να εκφωνήσει ενώπιον των συγκαταρτιζομένων και των εκπαιδευτών του.

Ο αριθμός, το είδος των ομιλιών και ο τόπος εκφώνησής τους καθορίζεται από τον εκπαιδευτή.

5.ΜΑΘΗΜΑ: **Εκκλησιαστική Μουσική**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: **Β'** εξάμηνο, **2Θ και 1Ε**/εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΘΕΩΡΙΑ

Θα πρέπει να κατανεμηθούν από τον διδάσκοντα, ανάλογα με τις δυσκολίες που συναντά από τους καταρτιζόμενους ανά ήχο, σε δεκατέσσερα (14) μαθήματα, τα παρακάτω :

Από το σύντομο Αναστασιματάριο, σε όλους του ήχους :

Κύριε εκέκραξα....,

Κατευθυνθήτω.....,

Επιλογή στιχηρών εσπερινού του Σαββάτου,

Επιλογή στιχηρών όρθρου Κυριακής,

Σύντομες Δοξολογίες.

Από το αργό Αναστασιματάριο σε όλους τους ήχους :

Δόξα...Και νύν..... το δογματικό Θεοτοκίο του Εσπερινού του Σαββάτου.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

* Εκφωνήσεις πληρωτικών σε ήχο Πλάγιο του τετάρτου

* Εκφωνήσεις πληρωτικών σε ήχο Πλάγιο του πρώτου

* Θεοτόκε Παρθένε....., Πλούσιοι επτώχευσαν....

* Μεγάλη και Μικρή παράκληση

* Ακολουθία της Βαπτίσεως

* Ακολουθία του Γάμου

* Νεκρώσιμη Ακολουθία

6.ΜΑΘΗΜΑ: **Εκκλησιαστικές Τέχνες (Αρχιτεκτονική-Εικονογραφία-Διακοσμητική)**

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: **Β'** εξάμηνο, **1Θ** και **2Ε** /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗ

Α. ΓΛΥΠΤΙΚΗ

1. Λίθου (μαρμάρου)

α. Περίοπτα αγάλματα (παλαιοχριστιανικά κυρίως)

β. Ανάγλυφα

- Ιερές μορφές
- Αρχιτεκτονικά μέλη (κίονες, κιονόκρανα, επίκρανα, θυρώματα, διαφράγματα παραθύρων, κοσμήτες κ.α.)
- Λειτουργικές κατασκευές (Αγία Τράπεζα, τέμπλο, άμβωνας, κιβώριο κ.λ.π.)

2. Ξύλου

Λειτουργικές κατασκευές (τέμπλα, άμβωνες κ.λ.π.)

Λειτουργικά αντικείμενα (σταυροί αγιασμού κ.λ.π.)

Β. ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

1.Μεταλλοτεχνία

2.Σμάλτα

3.Αντικείμενα από ελεφαντόδοτο

4.Πήλινα αντικείμενα

5.Υφάσματα (άμφια και άλλα λειτουργικά υφάσματα)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Β. □ντουράκης, Ζωγραφική Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή, Αθήνα 2003.

Μ. Σκλάβου-Μαυροειδή, Γλυπτά του Βυζαντινού Μουσείου Αθηνών, Κατάλογος, Αθήνα 1999.

Παν. Βαμβούλη, Βυζαντινή Διακοσμητική, Αθήνα 1977.

Ι. Στουφ□-Πουλημένου, Το φράγμα του Ιερού Βήματος στα παλαιοχριστιανικά Μνημεία της Ελλάδος, Αθήνα 1999.

Μ. Θεοχάρη, Εκκλησιαστικά Χρυσοκέντητα, Αθήνα 1986.

Χ. Πατρινέλης - □γ. Καρακατσάνη – Μ. Θεοχάρη, Μονή Σταυρονικήτα. Ιστορία, Εικόνες, Χρυσοκεντήματα, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 1974.

Ζωγράφου-Κορρέ, Μεταβυζαντινή – Νεοελληνική Εκκλησιαστική Χρυσοκεντητική, Αθήνα 1985.

7.ΜΑΘΗΜΑ: Οργάνωση και οικονομική διαχείριση Ι. Μητροπόλεων και Ενοριών

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: **Β'** εξάμηνο, **2Θ** και **1Ε**/εβδομάδα
ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: **Μικτό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

1. Ισχύουσα Νομοθεσία – Νομική φύση των Ιερών Μητροπόλεων και Ενοριών
- * Νόμος 590/1977 « Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος »
 - Άρθρο: 35 (περί των Μητροπολιτικών Συμβουλίων)
 - Άρθρο: 36 (περί της Ενοριακής Οργανώσεως)
 - Άρθρο: 37 (περί των Εφημερίων)
 - Άρθρα: 45, 46, 47, 48 (περί των Εκκλησιαστικών πραγμάτων και περί της Εκκλησιαστικής Περιουσίας)
- * Διοίκηση της Ημιαυτονόμου Εκκλησίας της Κρήτης
- * Διοίκηση των Μητροπόλεων Δωδεκανήσου
- * Διοίκηση του Αγίου Όρους
- * Διοίκηση της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου
2. Οργανόγραμμα Ιεράς Μητροπόλεως
3. Οργάνωση Λογιστηρίου Εκκλησιαστικής Διαχείρισης
4. Νομοθεσία περί Οικονομικών
5. Δημόσιο Λογιστικό, Λογισμικό Ν.Π.Δ.Δ.
6. Συνάφεια των ανωτέρω διατάξεων με τις διατάξεις της Εκκλησίας
7. Τομέας εσόδων υπέρ τρίτων, τηρούμενα βιβλία, διαδικασία
8. Απόδοση εισπράξεων υπέρ τρίτων
9. Τομέας δαπανών εξόδων, παρακρατήσεων
10. Ταμειακή διαχείριση: βιβλία, στοιχεία, διαδικασία
11. Μισθοδοσία: αποδοχές, κρατήσεις, δώρα, φόροι
12. Προϋπολογισμός, απολογισμός: γενικά, διαδικασία, έλεγχος
13. Θεώρηση βιβλίων
14. Απογραφή κινητών και ακινήτων
15. Φορολογικές υποχρεώσεις
16. Προμήθειες

17. Τηρούμενα βιβλία (απογραφής, περιουσιακών στοιχείων, επίπλων και Ιερών Σκευών, Κειμηλίων, αναλυτικό βιβλίο μισθωμάτων εξ ακινήτων).
18. Κτηματολόγιο

8.ΜΑΘΗΜΑ: Ποιμαντική Επικοινωνία και Διαπροσωπικές Σχέσεις

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Β' εξάμηνο, 2Θ και 2Ε /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Μικτό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

ΘΕΩΡΙΑ

<u>ΕΝΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΩΡΕΣ</u>
1. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ.	2
2. Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΟΥ ΑΣΘΕΝΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ.	2
3. Ο ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΠΟΥ ΠΕΘΑΙΝΕΙ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ.	2
4. ΤΑ ΤΡΙΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΟΥ ΠΕΝΘΟΥΣ. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΝΘΟΥΝΤΩΝ.	2
5. Η ΓΟΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ Η ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΗΣ. (ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ – ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ).	2
6. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΗΒΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥΣ.	2
7. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ. (ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ).	2
8. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΝΕΑΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ.	2
9. ΔΙΑΖΥΓΙΟ. ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ.	2
10. Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ.	2
11. ΘΕΜΑΤΑ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ. (ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ, ΕΚΤΡΩΣΗ, ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ).	2
12. Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗ ΩΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑ.	2
13. Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΩΣ ΣΤΑΣΗ ΖΩΗΣ. Η ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΑΣΧΟΝΤΟΣ.	2

14. Η ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ. 2

ΣΥΝΟΛΟ : 28 ΩΡΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ (ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΞΑΣΚΗΣΗ)

<u>ΕΝΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΩΡΕΣ</u>
1. Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΟΜΕΝΟΥ ΑΣΘΕΝΗ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ).	2
2. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ).	2
3. ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ).	2
4. ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΗΜΟΥΝ ΚΑΙ ΜΕ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΕΣ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ).	2
5. ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΞΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΜΟΝΑΔΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ).	2
6. Η ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ. (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ).	2
7. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΝΟΣΟΥ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΜΟΝΑΔΑ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ).	2
8. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ).	2
9. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟ ΤΑ Μ.Μ.Ε. (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ ή ΣΕ ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ).	2
10. Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ (ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΕ ΕΝΟΡΙΑΚΟ ΝΕΑΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ).	2
11. έως 14. ΤΕΣΣΕΡΕΙΣ (ΔΙΩΡΕΣ) ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΜΙΚΡΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ, ΕΙΔΙΚΩΝ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ.	8

ΣΥΝΟΛΟ : 28 ΩΡΕΣ

9.ΜΑΘΗΜΑ: Δογματική Θεολογία-Ερμηνεία Δογμάτων

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: **Β'** εξάμηνο, **2Θ** /εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: **Θεωρητικό**

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

(Ο σκοπός και η φιλοσοφία του μαθήματος αναλύεται στο αντίστοιχο μάθημα του Α' εξαμήνου)

1. Το χριστολογικό δόγμα

- Οι βιβλικές ρίζες της Χριστολογίας
- Οι χριστολογικές αιρέσεις
- Η διαλεκτική κτιστού και ακτίστου και το δόγμα της Χαλκηδόνας
- Ο Μονοθελητισμός και το γνωμικό θέλημα
- Ο Χριστός και το Άγιο Πνεύμα
- Υπαρξιακές και σωτηριολογικές συνέπειες του χριστολογικού δόγματος

2. Περί Εκκλησίας

- Η Εκκλησιολογία στην Ορθόδοξη Παράδοση
- Οι φάσεις της Εκκλησίας
- Η Τριαδολογική βάση της Εκκλησιολογίας
- Χριστολογία και Πνευματολογία: το πρόβλημα της προτεραιότητας στην Εκκλησιολογία
- Εκκλησία και Βασιλεία: Η μυστηριακή υπόσταση της Εκκλησίας
- Δομή και διάρθρωση της Εκκλησίας
- Η εν Χριστώ ζωή ως εκκλησιολογική ανθρωπολογία

3. Το ορθόδοξο ήθος

- Δόγμα και ήθος, ηθική και οντολογία
- Ελευθερία, πρόσωπο, ευχαριστία, κοινωνία, άσκηση: οι διαστάσεις του ορθόδοξου ήθους της Εκκλησίας

- Η θρησκευτική αλλοτρίωση του ήθους
- Εκκοσμίκευση και μετανεωτερικότητα
- Η αλλοτρίωση του ανθρώπου και ο σύγχρονος τρόπος ζωής
- Προβλήματα βιοηθικής: ευθανασία, αμβλώσεις, θάνατος, μεταμοσχεύσεις, πειράματα και βιοτεχνολογικές παρεμβάσεις
- Άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον
- Ορθοδοξία και τεχνολογία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Όπως του ιδίου μαθήματος του Α' εξαμήνου.

10.ΜΑΘΗΜΑ: Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

--	--

--	--

--	--

--	--

[Συμπληρώνεται από την Υπηρεσία]

ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Β'/εξάμηνο, 2Θ/ εβδομάδα

ΕΙΔΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ.: Θεωρητικό

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Σκοπός του μαθήματος *Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος* είναι η ενημέρωση και η γνώση των καταρτιζόμενων στην ειδικότητα της Εκκλησιαστικής και Πολιτιστικής Κατάρτισης σχετικά με τις διορθόδοξες σχέσεις, τη συμμετοχή της Ορθόδοξης Εκκλησίας στους θεολογικούς διαλόγους με τις άλλες Εκκλησίες και χριστιανικές Ομολογίες, με την ιστορία, τα προβλήματα και τις προοπτικές της Οικουμενικής Κίνησης αλλά και με τις δυνατότητες και προοπτικές του διαθρησκευτικού διαλόγου στην εποχή μας. Η έλλειψη εκκλησιαστικής ενότητας και η μακράιωνη τραγική διαίρεση του χριστιανικού κόσμου αναδεικνύουν την ανάγκη του διαλόγου, τις εκκλησιολογικές του προϋποθέσεις, την ποιμαντική αναγκαιότητα και την αποστολή της Ορθοδοξίας στο σύγχρονο κόσμο ως πρωταρχικό έργο εκκλησιαστικής αυτοσυνειδησίας. Αλλά το εκκλησιολογικό και οικουμενικό ήθος του διαλόγου αφορά την επικοινωνία και το διάλογο της Ορθόδοξης Εκκλησίας και με τις άλλες θρησκείες, ενόψει μάλιστα και των νέων εξελίξεων στην παγκόσμια κοινότητα. Αν ο πνευματικός χώρος της Ορθοδοξίας είναι η οικουμενικότητα, τότε ζητούμενο είναι η μαρτυρία και η συμμετοχή της στην οικουμενική προσπάθεια αναζήτησης μιας παγκόσμιας κοινωνίας αγάπης και ειρήνης. Διακρατώντας ακέραιο τον λειτουργικό, μυστηριακό και σωτηριολογικό χαρακτήρα της, η Ορθοδοξία έχει χρέος και οικουμενική ευθύνη να είναι ανοικτή στις αναζητήσεις και στα προβλήματα της ανθρωπότητας στο σύγχρονο κόσμο.

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. Η βιβλική και πατερική θεμελίωση του διαλόγου
2. Θεολογική και ποιμαντική αναγκαιότητα του διαχριστιανικού και διαθρησκευτικού διαλόγου

3. Η μαρτυρία και αποστολή της Ορθοδοξίας στο σύγχρονο κόσμο
4. Ο διορθόδοξος διάλογος
5. Η πορεία των Πανορθόδοξων Συνδιασκέψεων και το έργο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Ορθόδοξης Εκκλησίας
6. Εκκλησιολογικές προϋποθέσεις του διαχριστιανικού και διαθρησκευτικού διαλόγου
7. Οι οικουμενικοί διάλογοι της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην ιστορία και το παρόν
8. Εκκλησιολογικές προϋποθέσεις για τον διάλογο και την πορεία προς την ενότητα των χριστιανικών Εκκλησιών
9. Σύντομη αναφορά στην ιστορία της Οικουμενικής Κίνησης
10. Η ορθόδοξη συμβολή στο πλαίσιο του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών
11. Ο διάλογος στο Παγκόσμιο Συμβούλιο των Εκκλησιών και το θεολογικό πρόγραμμα «Πίστη και Τάξη»
12. Ο οικουμενικός διάλογος στο πλαίσιο της τοπικής Εκκλησίας
13. Η θεματολογία και η προβληματική των διαχριστιανικών διαλόγων
14. Μεθοδολογία και αποτελέσματα των διαχριστιανικών διαλόγων
15. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Αγγλικανών
16. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Παλαιοκαθολικών
17. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Προχαλκηδόνιων Ανατολικών Εκκλησιών
18. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικών
19. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Λουθηρανών
20. Ο θεολογικός διάλογος Ορθοδόξων και Μεταρρυθμισμένων
21. Παγκοσμιοποίηση και διαθρησκευτικός διάλογος
22. Ο σεβασμός της θρησκευτικής ετερότητας. Θεολογική κατανόηση των άλλων θρησκειών
23. Η Ορθόδοξη Εκκλησία έναντι των άλλων θρησκειών
24. Η θεματολογία και η προοπτική των διαθρησκευτικών διαλόγων
25. Ο διάλογος της Ορθόδοξης Εκκλησίας με το Ισλάμ
26. Ο διάλογος της Ορθόδοξης Εκκλησίας με τον Ιουδαϊσμό

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΙΡΑΝΩΝ, *Παγκοσμιότητα και Ορθοδοξία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα ³2001.

ΑΝΑΛΟΓΙΟΝ 4/2003, *Εκκλησία και εκκοσμίκευση* (αφιέρωμα), Κοζάνη 2003.

ΒΡΙΑ Ι. – ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ Π., *Ορθόδοξη χριστιανική μαρτυρία*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1989.

ΓΙΑΝΝΑΡΑ Χ., *Αλήθεια και ενότητα της Εκκλησίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα, 1977.

ΖΗΖΙΟΥΛΑ ΙΩ., *Η ενότης της Εκκλησίας εν τη θεία ευχαριστία και τω επισκόπῳ κατά τους τρεις πρώτους αιώνες*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήναι, ²1990.

ΖΗΖΙΟΥΛΑ ΙΩ., *Θέματα Εκκλησιολογίας*, (επιμ. Στ. Γιαγκάζογλου), εκδ. Υπηρεσία Δημοσιευμάτων ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1991.

ΖΗΖΙΟΥΛΑ ΙΩ. (Μητρ. Περγάμου), *Ευχαριστίας Εξεμπλάριον, Κείμενα Εκκλησιολογικά και Ευχαριστιακά*, εκδ. Ευεργέτις, Μέγαρο 2006.

ΚΑΡΜΙΡΗ ΙΩ., *Ορθόδοξος Εκκλησιολογία*, Αθήναι, 1973.

ΚΟΝΡΑΔ RAISER, *Το μέλλον του Οικουμενισμού. Αλλαγή Παραδείγματος στην Οικουμενική Κίνηση*; (επιμ. Π. Βασιλειάδης, μτφρ. Α. Μπιτσάνη-Πέτρου), εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΛΒΕΤΙΑΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ, *Θεολογικοί Διάλογοι, Μία ορθόδοξος προοπτική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1986.

ΜΑΤΣΟΥΚΑ Ν., *Οικουμενική Θεολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

ΜΑΤΣΟΥΚΑ Ν., *Οικουμενική κίνηση. Ιστορία και Θεολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη ⁴2005.

ΠΕΤΡΟΥ ΙΩ., *Πολυπολιτισμικότητα και θρησκευτική ελευθερία*, εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 2003.

ΠΕΤΡΟΥ ΙΩ., *Χριστιανισμός και κοινωνία*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004.

ΣΤΑΥΡΙΔΗ Β., *Ιστορία της Οικουμενικής κινήσεως*, Αθήνα ¹1964, Θεσσαλονίκη 1985.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ, *Στο περιθώριο του Διαλόγου (1980-1990)*, εκδ. Δόμος, Αθήνα 1991.

ΤΣΕΤΣΗ Γ., *Η συμβολή του Οικουμενικού πατριαρχείου στην ίδρυση του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών*, Θεσσαλονίκη 1988.

ΤΣΕΤΣΗ Γ., *Οικουμενικά Ανάλεκτα. Συμβολή στην ιστορία του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών*, Θεσσαλονίκη 1987.

ΤΣΙΟΜΠΑΝΙΔΗ ΣΤ., *Η διακήρυξη «DOMINUS IESUS» και η οικουμενική σημασία της. Από το οικουμενικό άνοιγμα στην εκκλησιολογική αποκλειστικότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

B.3. Υγιεινή και Ασφάλεια κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης.

[Αναφέρονται οι απαραίτητες προϋποθέσεις υγιεινής και ασφάλειας στη διάρκεια της κατάρτισης.]

Ισχύουν οι κανόνες υγιεινής και ασφάλειας που πρέπει να τηρούνται κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε μορφής εκπαίδευσης.

B.4. Προσόντα Εκπαιδευτών.

Οι εκπαιδευτές πρέπει να είναι απόφοιτοι τμημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, κληρικοί ή λαϊκοί, που καλύπτουν με επάρκεια στο πρόγραμμα σπουδών τους, τους προς διδασκαλία τομείς. Η ύπαρξη προηγούμενης διδακτικής ή και επαγγελματικής εμπειρίας θεωρούνται βασικά κριτήρια για την αξιολόγηση και την επιλογή των καλύτερων διδασκόντων. Συγκεκριμένα για τα μαθήματα ειδίκευσης η τεκμηριωμένη επαγγελματική εμπειρία στο προς διδασκαλία αντικείμενο προέχει των άλλων προσόντων στην επιλογή των διδασκόντων.

Συγκεκριμένα προβλέπεται για τα παρακάτω μαθήματα :

1. Για το μάθημα «Αγγλικά» :

* Πτυχιούχοι Τμημάτων Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας ΑΕΙ.

2. Για το μάθημα «Χρήση Η/Υ»:

* Πτυχιούχοι Τμημάτων Πληροφορικής ΑΕΙ ή ΤΕΙ .

3. Για το μάθημα «Εργαστήριο Λειτουργικής Κατάρτισης» :

* Ιερείς, που είναι κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Ιερείς, κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

4. Για το μάθημα «Εισαγωγή στην Ομιλητική»:

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ.

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

5. Για το μάθημα «Άσκηση στην Ομιλητική» :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

6. Για το μάθημα «Εκκλησιαστική Μουσική»:

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Μουσικών Σπουδών ΑΕΙ με ειδίκευση στη Βυζαντινή Μουσική.

* Κάτοχοι πτυχίου Σχολών Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής - Πρωτοψάλτες Ιερών Ναών.

* Κάτοχοι πτυχίου Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ.

* Καθηγητές Μουσικών Σχολών.

7. Για το μάθημα «Εκκλησιαστικές Τέχνες (Αρχιτεκτονική-Εικονογραφία-Διακοσμητική)» :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ΑΕΙ με ειδίκευση στη βυζαντινή εκκλησιαστική αρχιτεκτονική.

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Α.Σ.Κ.Τ.

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης ΑΕΙ.

8. Για το μάθημα «Οργάνωση και Οικονομική διαχείριση Ι. Μητροπόλεων και Ενοριών»:

* Κάτοχοι πτυχίου Οικονομικών τμημάτων Α.Ε.Ι.

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Λογιστικής και Διοίκησης Επιχειρήσεων Τ.Ε.Ι.

9. Για το μάθημα «Ποιμαντική επικοινωνία και διαπροσωπικές σχέσεις»:

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

10. Για το μάθημα «Δομή και Οργάνωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας»:

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

11. Για το μάθημα «Εισαγωγή στην Αγία Γραφή» :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

12. Για το μάθημα « Εισαγωγή στη Πατερική Γραμματεία » :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

13. Για το μάθημα «Δογματική Θεολογία-Ερμηνεία Δογμάτων» :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

14. Για το μάθημα «Διαχριστιανικός και Διαθρησκευτικός Διάλογος» :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

15. Για το μάθημα « Οι Άγιοι στη ζωή της Εκκλησίας » :

* Κάτοχοι πτυχίου τμημάτων Θεολογίας, Κοινωνικής Θεολογίας, Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ΑΕΙ .

* Κάτοχοι πτυχίου Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

B.5. Εξετάσεις Εσωτερικές (κατά τη διάρκεια της κατάρτισης).

[Προσδιορίζονται και περιγράφονται οι τρόποι εξέτασης (πχ γραπτές εξετάσεις, διάφορα τεστ διαπίστωσης δεξιοτήτων, εργασίες, μελέτες, εργασία αποφοίτησης κλπ.)].

Προτείνεται η εξέταση των μαθητών και η βαθμολόγηση της ικανότητάς τους, να είναι πολύπλευρη. Να αποτελείται από τις γραπτές εξετάσεις προόδου, τις υποχρεωτικές εργασίες και την τελική γραπτή εξέταση. Στη διάρκεια των ειδικών μαθημάτων προβλέπεται η πραγματοποίηση ομαδικών (2-3 άτομα) ή ατομικών εργασιών. Οι εργασίες αυτές θα λαμβάνονται υπόψη στη τελική διαμόρφωση της βαθμολογίας στο συγκεκριμένο μάθημα με ευθύνη του εκπαιδευτή. Σε ορισμένα από τα ειδικά μαθήματα οι εργασίες αυτές θα αποτελούν και την κύρια βάση για τη βαθμολογία.

B.6. Εξετάσεις Πιστοποίησης της Επαγγελματικής Κατάρτισης.

B.6.1. Προβλεπόμενη διαδικασία Εξετάσεων.

[Αναφέρονται οι σχετικές διατάξεις που αφορούν στη διενέργεια της πιστοποίησης, καθώς και την προβλεπόμενη διαδικασία εξετάσεων Θεωρητικού και Πρακτικού Μέρους].

Για την απόκτηση Διπλώματος Επαγγελματικής Κατάρτισης στην Ειδικότητα **«Εκκλησιαστική και Πολιτιστική Κατάρτιση (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)»** πρέπει να ικανοποιούνται οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- α) Ολοκλήρωση της φοίτησης στο Ι.Ε.Κ. και απόκτηση της Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.)
- β) Επιτυχία στο Θεωρητικό μέρος των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- γ) Επιτυχία στο Πρακτικό μέρος των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Όσον αφορά τη διενέργεια των Τελικών Εξετάσεων Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης, συγκροτείται στην Κ.Υ του Ο.Ε.Ε.Κ., Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ.), που έχει ως έργο, την ομαλή και αδιάβλητη διεξαγωγή των εξετάσεων.

Σε περιφερειακό επίπεδο συγκροτούνται κατά τις Εξεταστικές Περιόδους, Πιστοποίησης οι Περιφερειακές Εξεταστικές Επιτροπές Πιστοποίησης (Π.Ε.Ε.Π.). Οι επιτροπές αυτές έχουν ως έργο την οργάνωση και εφαρμογή των διαδικασιών, που είναι σχετικές με τις εξετάσεις αυτές, στην περιφέρεια τους. Τούτο γίνεται με βάση τις, εκάστοτε, ισχύουσες Αποφάσεις του Δ.Σ του Ο.Ε.Ε.Κ. και τις οδηγίες της Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ. και των Π.Ε.Ε.Π.¹

Η Πιστοποίηση Επαγγελματικής Κατάρτισης, βασίζεται σε εξετάσεις Θεωρητικού και Πρακτικού Μέρους, που διεξάγονται σε Εθνικό Επίπεδο.

Κατά την εξέταση του Θεωρητικού Μέρους επιδιώκεται να διαπιστωθεί κατά πόσον ο απόφοιτος του Ι.Ε.Κ. κατέχει και είναι ικανός να χρησιμοποιεί, σε συγκεκριμένες επαγγελματικές εφαρμογές, τις θεωρητικές γνώσεις που απαιτούνται για την άσκηση του επαγγέλματος.

Κατά την εξέταση του Πρακτικού Μέρους ελέγχονται οι επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες του εξεταζομένου, όπως αυτές περιγράφονται στο προφίλ του επαγγέλματος και στα επί μέρους επαγγελματικά καθήκοντα.

Δίπλωμα δικαιούνται όσοι επιτύχουν και στις δύο εξετάσεις.

Οι ενδιαφερόμενοι που απέτυχαν, μπορούν να συμμετέχουν εκ νέου στις εξετάσεις Πιστοποίησης. Ο υποψήφιος, ο οποίος πέτυχε μόνο στο Πρακτικό ή Θεωρητικό Μέρος των εξετάσεων, κατοχυρώνει την βαθμολογία στο μέρος αυτό για τρία (3) συνεχή έτη, κατά τη διάρκεια των οποίων συμμετέχει μόνο στις εξετάσεις του μέρους στο οποίο απέτυχε. Αν μέσα στο διάστημα των τριών (3) ετών δεν επιτύχει και στο άλλο μέρος των εξετάσεων, υποχρεούται να συμμετάσχει εκ νέου και στα δύο μέρη των εξετάσεων Πιστοποίησης, με βάση τον ισχύοντα Κανονισμό Κατάρτισης.

B.6.2. Εξεταστέα ύλη θεωρητικού μέρους.

[Περιγράφεται ο τρόπος εξέτασης του Θεωρητικού Μέρους και καταχωρούνται υποδείγματα ερωτήσεων, που πρέπει να στοχεύουν στην πιστοποίηση των γνώσεων].

Κατά την εξέταση του Θεωρητικού Μέρους των εξετάσεων Πιστοποίησης, οι εξεταζόμενοι καλούνται να απαντήσουν γραπτώς σε αριθμό ερωτήσεων που αναφέρονται στο Θεωρητικό μέρος του Γνωστικού Αντικειμένου της Ειδικότητας.

Η διάρκεια των εξετάσεων Θεωρητικού Μέρους είναι 3 ώρες.

B.6.3. Εξεταστέα ύλη πρακτικού μέρους.

[Περιγράφεται ο τρόπος και οι διαδικασίες εξέτασης Πρακτικού Μέρους και προσδιορίζεται η υλικοτεχνική υποδομή για τη διενέργεια των, εν λόγω, εξετάσεων].

Κατά την εξέταση του Πρακτικού Μέρους των Εξετάσεων Πιστοποίησης, οι υποψήφιοι εξετάζονται σε θέματα που επιλέγονται από τους εξεταστές από τον κατάλογο στοχοθεσίας πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων, που περιλαμβάνεται στον ισχύοντα Οδηγό Κατάρτισης.

Κάθε υποψήφιος εξετάζεται από τρεις (3) εξεταστές. Ο υποψήφιος θεωρείται επιτυχών, εφ' όσον τουλάχιστον δύο από τους τρεις εξεταστές τον χαρακτηρίσουν επιτυχόντα.

B.6.4. Διπλώματα – Πιστοποιητικά – Βεβαιώσεις.

[Αναφέρονται οι παρεχόμενοι τίτλοι της συγκεκριμένης Ειδικότητας, σύμφωνα με την επιτεδοποίηση των Επαγγελματικών Δικαιωμάτων, καθώς και οι πάσης φύσεως βεβαιώσεις].

Στους αποφοίτους της Ειδικότητας «**Εκκλησιαστική και Πολιτιστική Κατάρτιση (του προγράμματος εκκλησιαστικής κατάρτισης του Ν. 3432/2006)**», παρέχονται οι ακόλουθοι τίτλοι:

α) Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (Β.Ε.Κ.). Τη Βεβαίωση αυτή αποκτούν οι απόφοιτοι μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους.

β) Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης επιπέδου μεταδευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Κατάρτισης . Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η επιτυχής

συμμετοχή των κατόχων Β.Ε.Κ. στις εξετάσεις Πιστοποίησης Θεωρητικού και Πρακτικού Μέρους.

γ) Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τη Βεβαίωση αυτή αποκτούν όλοι όσοι έχουν επιτύχει στις Εξετάσεις Πιστοποίησης και την χρησιμοποιούν μέχρι να εκδοθεί το Δίπλωμά τους.

Γ. Στοιχεία συνεργατών σύνταξης του Οδηγού Κατάρτισης:

- 1) Ολυμπίου Νικόλαος, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- 2) Γιαγκάζογλου Σταύρος, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- 3) Βαμβακόπουλος Ειρηναίος, Δ/ντής του Εκκλησιαστικού Λυκείου Νεαπόλεως Θεσσαλονίκης.
- 4) Παναγιώτου Θωμάς, Εκπαιδευτικός κλ. ΠΕ 3, του Εκκλησιαστικού Λυκείου Χανίων.
- 5) Καρτσιώτου Ιφιγένεια-Ξανθίππη, Εκπαιδευτικός κλ. ΠΕ 2, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Κατάρτισης του ΟΕΕΚ.

ⁱ Το όλο πλαίσιο λειτουργίας ρυθμίζεται με την, υπ.΄ αριθμ. 2026354/4115/0022/ΦΕΚ 509, τ.Β΄/1.7.96 (Εθνικό Σύστημα Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης), Υπουργική Απόφαση, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.